

Grupa Kapitałowa Ergis

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31.12.2019
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM
NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
Z BADANIA
ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**

Warszawa, 20.05.2020

	strona
Spis treści	2
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	11
1. Informacje ogólne	11
2. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	14
3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	16
4. Stosowane zasady rachunkowości	16
5. Zmiana stosowanych zasad rachunkowości	31
6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	32
7. Przychody z umów z klientami	34
8. Segmenty operacyjne	34
9. Koszty działalności operacyjnej	37
10. Pozostałe przychody operacyjne	38
11. Pozostałe koszty operacyjne	38
12. Przychody finansowe	39
13. Koszty finansowe	39
14. Podatek dochodowy	40
15. Zysk na jedną akcję	42
16. Rzeczowe aktywa trwałe	43
17. Nieruchomości inwestycyjne	45
18. Wartość firmy	45
19. Wartości niematerialne	48
20. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	49
21. Wspólne przedsięwzięcia	49
22. Pozostałe aktywa finansowe	49
23. Pozostałe aktywa	50
24. Zapasy	50
25. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	51
26. Należności z tytułu leasingu finansowego	52
27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	52
28. Kapitał akcyjny	53
29. Kapitał rezerwowy	54
30. Zysk zatrzymany i dywidendy	54
31. Kapitały przypadające akcjonariuszom niekontrolującym	55
32. Kredyty i pożyczki otrzymane	55
33. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	59
34. Rezerwy	60
35. Rozliczenia międzyokresowe bierne	60
36. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	61
37. Przychody przyszłych okresów	61
38. Majątek socjalny	62
39. Świadczenia pracownicze	62
40. Instrumenty finansowe	63
41. Transakcje z jednostkami powiązanymi	72
42. Przejęcie jednostek zależnych	73
43. Zbycie działalności	73

Grupa Kapitałowa Ergis	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31.12.2019 (w tysiącach zł)	strona
44. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych		73
45. Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe		74
46. Zatrudnienie		74
47. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta		74
48. Zdarzenia po dniu bilansowym		75
49. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego		75

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2019**

	Nota	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	7, 8	777 084	776 311
Koszt własny sprzedaży	9	658 742	666 155
Zysk brutto na sprzedaży		118 342	110 156
Koszty sprzedaży	9	51 377	49 498
Koszty zarządu	9	39 330	38 153
Zysk ze sprzedaży		27 635	22 505
Pozostałe przychody operacyjne	10	2 221	2 218
Pozostałe koszty operacyjne	11	7 568	2 753
Zysk na działalności operacyjnej		22 288	21 970
Przychody finansowe	12	722	804
Koszty finansowe	13	6 658	5 530
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	20	12	8
Zysk przed opodatkowaniem		16 364	17 252
Podatek dochodowy	14	4 865	5 687
Zysk netto		11 499	11 565
Inne całkowite dochody			
Pozycje podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/straty w kolejnych okresach:			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		- 60	473
Inne całkowite dochody (netto)		- 60	473
Całkowite dochody ogółem		11 439	12 038

		01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		11 483	11 646
Udziały niekontrolujące		16	- 81
		11 499	11 565
Całkowite dochody ogółem przypadające:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		11 423	12 117
Udziały niekontrolujące		16	- 79
		11 439	12 038
Liczba akcji na koniec okresu	szt.	37 789 941	37 789 941
Średnioważona liczba akcji	szt.	37 789 941	38 018 245
Zysk na jedną akcję w zł na jedną akcję			
Z działalności kontynuowanej :			
Zwykły	15	0,30	0,30
Rozwodniony	15	0,30	0,30

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31.12.2019**

		Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
AKTYWA	Nota		
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	16	243 099	234 680
Wartość firmy	18	20 408	20 408
Wartości niematerialne	19	581	735
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	20	61	78
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	14	2 473	2 055
Należności z tytułu leasingu finansowego	26	-	873
Pozostałe aktywa finansowe	22	54	67
Pozostałe aktywa	23	46	2 220
Aktywa trwałe razem		266 722	261 116
Aktywa obrotowe			
Zapasy	24	116 811	117 664
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	25	60 107	103 756
Należności z tytułu leasingu finansowego	26	1 013	1 200
Pozostałe aktywa finansowe	22	28	79
Bieżące aktywa podatkowe	14	3 499	3 822
Pozostałe aktywa	23	1 136	1 586
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	27	26 030	17 424
Aktywa obrotowe razem		208 624	245 531
Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		-	-
Aktywa razem		475 346	506 647

		Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
PASYWA	Nota		
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	28	22 674	22 857
Akcje własne	28.1	-	- 1 087
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	28	38 041	38 945
Kapitał rezerwowy	29	26 006	26 066
Zyski zatrzymane	30	132 354	124 650
Kapitały przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej		219 075	211 431
Kapitały przypadające akcjonariuszom niekontrolującym	31	424	408
Razem kapitał własny		219 499	211 839
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	32	54 531	64 512
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33	10 954	4 988
Pozostałe zobowiązania finansowe	33	8 416	-
Rezerwa na podatek odroczoney	14	9 889	5 975
Rezerwy długoterminowe	34, 39	843	728
Przychody przyszłych okresów	37	3 266	3 963
Zobowiązania długoterminowe razem		87 899	80 166
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	36	103 731	112 328
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	32	52 654	93 538
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33	4 529	2 480
Pozostałe zobowiązania finansowe		482	-
Bieżące zobowiązania podatkowe	14	27	43
Rezerwy krótkoterminowe	34, 39	55	55
Rozliczenia międzyokresowe bierne	35	5 728	5 411
Przychody przyszłych okresów	37	742	787
Zobowiązania krótkoterminowe razem		167 948	214 642
Zobowiązania razem		255 847	294 808
Pasywa razem		475 346	506 647

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2019**

	Nota	Kapitał podstawowy	Akcje własne	Nadwyżka ze sprzedaży akcji	Kapitał rezerwowo z tytułu różnic kursowych z przeliczenia	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	Przypadające na udziały niekontrolujące	Razem
Stan na 01.01.2019		22 857	- 1 087	38 945	3 154	22 912	124 650	211 431	408	211 839
Zysk netto za okres		-	-	-	-	-	11 483	11 483	16	11 499
Inne całkowite dochody		-	-	-	- 60	-	-	- 60	-	- 60
Nabycie akcji własnych	28.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obniżenie kapitału w drodze umorzenia akcji własnych	28.1	- 183	1 087	- 904	-	-	-	-	-	-
Wyplata dywidendy	30	-	-	-	-	-	- 3 779	- 3 779	-	- 3 779
Stan na 31.12.2019		22 674	-	38 041	3 094	22 912	132 354	219 075	424	219 499
Stan na 01.01.2018		23 047	- 946	40 369	2 683	22 912	120 930	208 995	487	209 482
Wpływ zastosowania MSSF 9	5.2						- 313	- 313		- 313
Stan na 01.01.2018 po zastosowaniu MSSF 9		23 047	- 946	40 369	2 683	22 912	120 617	208 682	487	209 169
Zysk netto za okres		-	-	-	-	-	11 646	11 646	- 81	11 565
Inne całkowite dochody		-	-	-	471	-	-	471	2	473
Nabycie akcji własnych	28.1	-	- 1 755	-	-	-	-	- 1 755	-	- 1 755
Obniżenie kapitału w drodze umorzenia akcji własnych	28.1	- 190	1 614	- 1 424	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenie udziału Grupy w jednostce zależnej	1.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenie kapitału przypadającego na udziały niekontrolujące w związku z wyplatą dywidendy przez jednostkę zależną		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wyplata dywidendy	30	-	-	-	-	-	- 7 613	- 7 613	-	- 7 613
Stan na 31.12.2018		22 857	- 1 087	38 945	3 154	22 912	124 650	211 431	408	211 839

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2019**

		01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk netto za rok obrotowy	Nota	11 499	11 565
Udział w zyskach/stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności		- 12	- 8
Amortyzacja aktywów trwałych	9.1	26 218	24 031
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych		719	755
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		6 249	5 354
Zysk/strata z działalności inwestycyjnej		1 152	- 346
Zmiany w kapitale obrotowym:			
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	44	43 501	1 384
Zmiana stanu zapasów	44	664	- 12 670
Zmiana pozostałych aktywów	44	2 618	222
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	44	3 794	33 430
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych	44	444	307
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów	44	- 740	- 989
Naliczony podatek dochodowy	14	4 865	5 687
Zapłacony podatek dochodowy		- 1 066	- 2 825
Wycena instrumentu pochodnego		41	135
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		99 946	66 032
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		9 961	2 929
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	16	- 36 813	- 29 226
Sprzedaż aktywów finansowych		19	-
Dywidendy i odsetki otrzymane		170	36
Spłata udzielonych pożyczek		13	28
Udzielenie pożyczek		- 10	-
Wpływy z rozliczenia instrumentów pochodnych		11	-
Zapłacone zaliczki na przyszłe inwestycje	23	-	- 2 000
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych przeznaczonych do wydzierżawienia w formie leasingu finansowego		-	- 2 133
Wpływy z tytułu rat leasingowych		1 061	59
Środki pieniężne netto wydane/wygenerowane w związku z działalnością inwestycyjną		- 25 588	- 30 307

		01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Nabycie akcji własnych	28.1	-	- 1 755
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		- 4 373	- 2 962
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	32.1	30 858	35 272
Splata pożyczek/kredytów	32.1	- 81 948	- 57 361
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej	30	- 3 779	- 7 613
Odsetki zapłacone		- 6 414	- 5 368
Dotacja otrzymana / zwrócona		- 2	142
Środki pieniężne netto wykorzystane wydane/wygenerowane w związku w działalności finansowej		- 65 658	- 39 645
Przepływy pieniężne netto		8 700	- 3 920
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		8 606	- 4 078
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku obrotowego		17 424	21 502
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku obrotowego		26 030	17 424
Wpływ zmian kursów walut na saldo środków pieniężnych w walutach obcych		- 94	- 158

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE**1. Informacje ogólne**

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje dane za rok zakończony w dniu 31.12.2019 i zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31.12.2018.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 20.05.2020.

1.1 Informacje o jednostce dominującej

Spółka dominująca Grupy Kapitałowej jest zarejestrowana pod firmą:

Ergis S.A.

w rejestrze Krajowego Rejestru Sądowego w Warszawie, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000057820.

Siedzibą spółki dominującej jest Warszawa, ul. Tamka 16.

Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 150175921 oraz numer NIP 573-00-03-999.

Na dzień 31.12.2019 oraz na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej jest następujący:

Pan Tadeusz Nowicki	Prezes Zarządu
Pan Marek Kapłucha	Wiceprezes Zarządu

Na dzień 31.12.2019 oraz na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej jest następujący:

Pan Marek Górski	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Pan Maciej Grelowski	Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Pan Paweł Kaczorowski	Sekretarz Rady Nadzorczej
Katarzyna Górski-Bednarska	Członek Rady Nadzorczej
Tadeusz Iwanowski	Członek Rady Nadzorczej
Waldemar Maj	Członek Rady Nadzorczej
Maciej Stańczuk	Członek Rady Nadzorczej

Według stanu na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego struktura akcjonariatu jednostki dominującej jest następująca:

Jednostka, siedziba	Ilość akcji	% posiadanego kapitału	% posiadanych praw głosu
Finergis Investment Limited, Nikozja, Cypr	35 291 501	93,39%	93,39%
Marek Górski	2 498 440	6,61%	6,61%
Razem	37 789 941	100,00%	100,00%

W dniu 24.06.2019 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Ergis S.A. podjęło uchwałę o umorzeniu 304.656 sztuk zwykłych akcji własnych na okaziciela (serii B1), nabytych przez Spółkę w ramach realizowanego przez nią programu skupu akcji oraz o obniżeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę równą łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 182.793,60 zł. Obniżenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 30.07.2019.

W związku z umorzeniem akcji kapitał zakładowy Ergis S.A. został obniżony o kwotę w wysokości łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 182.793,60 zł i po zarejestrowaniu zmian Statutu Spółki wynosi 22.673.964,60 zł. Kapitał zakładowy dzieli się na 37.789.941 akcji zwykłych na okaziciela, każda o wartości nominalnej 0,60 zł. Ogólna liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu po umorzeniu wynosi 37.789.941.

W dniu 01.10.2019 Finergis Investments Limited z siedzibą w Nikozji, Cypr oraz Pan Marek Górski ogłosili wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Ergis S.A. Rozliczenie transakcji nabycia akcji przez Finergis w wyniku wezwania ogłoszonego w dniu 01.10.2019 nastąpiło 22.11.2019. W wyniku transakcji Finergis nabył 17.254.934 akcji ERGIS S.A. i jego udział wzrósł z 40,24% do 85,9% ogólnej liczby głosów w Spółce. W wyniku ogłoszonego w dniu 13.12.2019 przez Finergis Investments Limited oraz Pana Marka Górskiego żądania przymusowego wykupu od pozostałych akcjonariuszy 2.828.849 akcji Spółki, stanowiących 7,49% kapitału zakładowego ERGIS S.A., uprawniających do wykonywania 2.828.849 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowi 7,49% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, Finergis nabył w dniu 18.12.2019 wszystkie akcje będące przedmiotem przymusowego wykupu.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki ERGIS S.A. z siedzibą w Warszawie w dniu 19.11.2019, działając na podstawie art. 91 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunków wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 623), zwanej dalej „ustawą”, stosownie do wniosku Finergis Investments Ltd, akcjonariusza Spółki reprezentującego co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego ERGIS S.A. w przedmiocie żądania umieszczenia w porządku obrad walnego zgromadzenia sprawy zniesienia dematerializacji akcji ERGIS S.A. oraz ich wycofania z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., postanowiło o zniesieniu dematerializacji wszystkich akcji Spółki oraz o wycofaniu Spółki z obrotu na rynku regulowanym.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej nie jest ograniczony. Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych zostały sporządzone za ten sam okres sprawozdawczy co skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości.

Rokiem obrotowym spółki dominującej oraz spółek wchodzących w skład grupy jest rok kalendarzowy.

Podstawowa działalność Grupy Kapitałowej obejmuje:

- 2221 Z - Produkcja płyt, arkuszy, rur i kształtowników z tworzyw sztucznych
- 2222 Z - Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych
- 2223 Z - Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych
- 2229 Z - Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych

1.2 Skład Grupy Kapitałowej

Ergis S.A. jest spółką dominującą w Grupie Kapitałowej Grupa Kapitałowa Ergis.

Szczegółowe informacje dotyczące jednostek zależnych oraz stowarzyszonych na dzień 31.12.2019 przedstawiają się następująco:

Nazwa jednostki	Siedziba jednostki	Udział Grupy w kapitale zakładowym %	Udział Grupy w prawach głosu %	Metoda konsolidacji	Podstawowa działalność
Flexergis Sp. z o.o.	Nowy Sącz	100,00%	100,00%	pełna	produkcja i sprzedaż wyrobów poligraficznych w oparciu o technologię fleksodruku i druku offsetowego
Numeratis Sp. z o.o.	Toruń	99,90%	99,90%	pełna	prowadzenie ksiąg rachunkowych i obsługa kadrowo-płacowa
Transgis Sp. z o.o.	Wąbrzeźno	71,10%	71,10%	pełna	towarowy transport drogowy, remonty pojazdów, spedycja, wynajem środków transportu
Tromar Sp. z o.o.	Oława	48,10%	48,10%	metodą praw własności	produkcja i sprzedaż chemikaliów organicznych
Circular Packaging Design Sp. z o.o.	Warszawa	94,64%	94,64%	pełna	doradztwo gospodarcze i inne usługi, w tym działalność agencyjna i holdingowa
MKF-Schimanski-Ergis GmbH	Berlin, Niemcy	99,66%	99,66%	pełna	produkcja folii twardych PET i laminatów z folii twardej PET/PE, dystrybucja folii twardych PVC, PVC/PE, PET, PET/PE i laminatów z folii twardej PET/PE
Ergis-Recycling Sp. z o.o.	Warszawa	90,22%	90,22%	pełna	recykling tworzyw sztucznych
MKF-Ergis Sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	100,00%	pełna	produkcja i sprzedaż folii twardych PVC, PVC/PE oraz PET i PET/PE
Trend Tapety Sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	100,00%	pełna	

W dniu 6 czerwca 2019 roku Sąd Rejonowy w Toruniu zarejestrował połączenie spółek Transgis Sp. z o.o. oraz Erg-pak Sp. z o.o.. Przed połączeniem Transgis Sp. z o.o. posiadał 100% udziałów w spółce Erg-pak Sp. z o.o. Połączenie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej tj. Erg-pak Sp. z o.o. na spółkę przejmującą tj. Transgis Sp. z o.o..

Poza wyżej wymienioną w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2019 roku nie było innych zmian w składzie Grupy Kapitałowej i udziałach w prawach głosu w stosunku do 31 grudnia 2018 roku.

2. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

2.1 Profesjonalny osąd oraz niepewność szacunków i założeń

Stosując zasady rachunkowości obowiązujące w Grupie, Zarząd jednostki dominującej zobowiązany jest do dokonywania szacunków, osądów i założeń dotyczących kwot wyceny poszczególnych składników aktywów i zobowiązań.

Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych.

Szacunki i leżące u ich podstaw założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wielkości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiana dotyczy ich na równi z okresem bieżącym.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie mają profesjonalny osąd kierownictwa, szacunki i założenia stanowiące ich podstawę:

Ujmowanie przychodów

Sprzedaż wyrobów oraz towarów jest realizowana na podstawie otrzymywanych na bieżąco zamówień. Umowy z klientami zawierają tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia – sprzedaż towaru. W związku z tym Grupa rozpoznaje przychód w określonym momencie, tj. w momencie przejścia ryzyk związanych z towarem na klienta.

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem rabatów, pod warunkiem złożenia przez klienta zamówień na określoną wartość lub ilość.

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Stawki amortyzacyjne

Grupa dokonuje corocznej weryfikacji wartości końcowej, metody amortyzacji oraz przewidywanych okresów użytkowania środków trwałych podlegających amortyzacji. W ocenie Zarządu jednostki dominującej środki trwałe wykorzystywane są w równomiernym stopniu. Odpisy amortyzacyjne ustala się poprzez oszacowanie okresów użytkowania i równomierne rozłożenie wartości podlegającej umorzeniu.

Celem stwierdzenia prawidłowości przyjętego okresu eksploatacji środków trwałych dokonuje się ich przeglądu, ocenie podlega: stopień zużycia technicznego, stopień zużycia technologicznego, intensywność dotychczasowej eksploatacji, intensywność przewidywanej eksploatacji, przewidywany okres żywotności, dostępność części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych.

Ponadto przeprowadza się konsultacje z osobami odpowiedzialnymi za eksploatację środków trwałych.

Informację dotyczącą analizy stawek amortyzacji na dzień 31.12.2019 przedstawiono w nocie 16.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Na dzień 31.12.2019 Grupa przyjęła wyliczenia rezerw z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych dokonane przez niezależnego aktuarusza. Przyjęte, na koniec 2019 roku, założenia techniczne, metodologia wyliczeń oraz analiza zmian wartości nie odbiegały zasadniczo od dotychczas stosowanych metod przez Grupę.

Zmiana rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych w okresie sprawozdawczym związana była ze zmianą założeń demograficznych, w związku ze zmianą przepisów prawnych dotyczących wieku emerytalnego. Szczegóły wyliczenia przedstawiono w nocie 39.

Utrata wartości aktywów trwałych, w tym wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Grupa analizuje przesłanki utraty wartości aktywów trwałych i przeprowadziła test na utratę ich wartości. Szczegóły dotyczące przeprowadzonych testów na utratę wartości opisano w nocie 18.2.

Grupa ocenia, że na dzień bilansowy nie istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na utratę wartości pozostałych składników niefinansowych aktywów trwałych.

Ocena utraty wartości zapasów

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje analizy wystąpienia przesłanek utraty wartości zapasów. Na podstawie analizy danych z ewidencji rotacji stwierdza się, czy zapasy straciły (częściowo lub całkowicie) wartość użytkową (zapasy materiałów, półproduktów, wyrobów gotowych i towarów) lub wartość handlową (zapasy wyrobów gotowych i towarów). Uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość zapasów wyrobów gotowych i towarów, wynikającą z ksiąg rachunkowych, do ceny sprzedaży netto. Grupa ustala wiarygodną cenę sprzedaży netto dla każdej pozycji wyrobów gotowych i towarów. Wartości oszacowanych odpisów aktualizujących zaprezentowano w nocie 24.

Aktywo z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości lub zmiany przepisów podatkowych mogłyby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, przyjętych na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, przy założeniu, że stawki te będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów. Informacje o podatku odroczonym przedstawia nota 14.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwiło polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja Grupy.

Spółki Grupy ujmują i wyceniają aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Spółki Grupy ujmują te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej (instrumenty pochodne).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy Kapitałowej. Dane zostały wykazane w tysiącach złotych, o ile nie wskazano inaczej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową w dającej się przewidzieć przyszłości.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę Kapitałową.

Jednostka dominująca zapewniła udzielenie wsparcia finansowego i organizacyjnego spółkom z Dywizji Foli Twardych, tj. MKF-Ergis Sp. z o.o. oraz MKF-Schimanski-Ergis GmbH. Sytuacja finansowa jednostki dominującej pozwala na wywiązanie się z udzielonego zapewnienia.

Skonsolidowane Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów sporządzone jest w układzie kalkulacyjnym. Grupa Kapitałowa sporządza Skonsolidowane Sprawozdanie z Przepływów Pieniężnych metodą pośrednią.

3.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

4. Stosowane zasady rachunkowości

4.1 Zasady konsolidacji

4.1.1 Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcia jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Koszt połączenia jednostek wycenia się w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z połączeniem jednostek gospodarczych. Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej, spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 "Połączenia jednostek gospodarczych" ujmuje się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z wyjątkiem aktywów trwałych (lub grup do zbycia) sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 "Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana", ujmowanych i wycenianych w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Wartość firmy wynikającą z przejęcia ujmuje się w aktywach i początkowo wykazuje po kosztach, jako wartość kosztów przejęcia przekraczającą udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Jeśli po przeszacowaniu udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przekracza koszt połączenia jednostek gospodarczych, nadwyżkę ujmuje się, po zweryfikowaniu poprawności identyfikacji przyjętych aktywów i zobowiązań, w wyniku finansowym.

Udziały niekontrolujące w jednostce przejmowanej są początkowo wyceniane jako proporcja (udział) udziałów niekontrolujących w wartości godziwej netto ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych.

4.1.2 Inwestycje w jednostki zależne objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Wyniki finansowe jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od/do momentu ich efektywnego nabycia lub zbycia.

W stosownych przypadkach w sprawozdaniach finansowych jednostek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednolicenie zasad rachunkowości stosowanych przez daną jednostkę z zasadami stosowanymi przez pozostałe jednostki Grupy.

Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty zachodzące między podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają pełnej eliminacji konsolidacyjnej.

Udziały niekontrolujące w aktywach netto (z wyłączeniem wartości firmy) konsolidowanych podmiotów zależnych prezentowane są odrębnie od kapitału własnego Grupy. Na udziały niekontrolujące składają się wartości udziałów na dzień połączenia jednostek gospodarczych oraz udziały niekontrolujące w zmianach w kapitale własnym począwszy od daty połączenia. Straty przypisywane udziałom niekontrolującym wykraczające poza udział w kapitale podstawowym podmiotu alokowane są do udziałów Grupy, z wyjątkiem przypadków wiążącego zobowiązania i zdolności udziałowców niekontrolujących do dokonania dodatkowych inwestycji w celu pokrycia strat.

4.1.3 Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Wyniki finansowe, aktywa i zobowiązania jednostek stowarzyszonych ujmuje się w sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycje w jednostkę stowarzyszoną wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie historycznym, ze stosowną korektą o zaistniałe po dacie przejścia zmiany udziału Grupy w aktywach netto jednostki stowarzyszonej minus wszelkie utraty wartości poszczególnych inwestycji. Straty jednostek stowarzyszonych przekraczające wartość udziału Grupy w tych jednostkach (w tym wszelkie udziały długoterminowe, które w zasadzie stanowią część inwestycji netto Grupy w jednostkę stowarzyszoną) ujmuje się wyłącznie wówczas, jeśli Grupa zaciągnęła wiążące zobowiązania prawne lub zwyczajowe lub dokonała płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej.

Nadwyżkę ceny nabycia nad wartością godziwą dających się zidentyfikować aktywów netto jednostki stowarzyszonej na dzień nabycia ujmuje się jako wartość firmy. Wartość firmy włączona jest do wartości bilansowej inwestycji, a utratę jej wartości wycenia się w ramach tej inwestycji. Jakakolwiek nadwyżkę udziału Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad kosztem przejścia po dokonaniu przeszacowania ujmuje się niezwłocznie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Zyski i straty wynikające z transakcji pomiędzy Grupą a jednostką stowarzyszoną podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym do wartości udziału Grupy w odpowiedniej jednostce stowarzyszonej.

4.1.4 Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejściu wynika z wystąpienia na dzień przejścia nadwyżki kosztu przejścia jednostki nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki zależnej, stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia ujmowanych na dzień przejścia.

Wartość firmy ujmuje się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy alokuje się na poszczególne ośrodki Grupy generujące przepływy pieniężne, które powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia. Jednostki generujące przepływy pieniężne, do których alokuje się wartość firmy, testuje się pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli wartość odzyskiwalna ośrodka generującego przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, stratę z tytułu utraty wartości alokuje się najpierw w celu redukcji kwoty bilansowej wartości firmy alokowanej do tego ośrodka, a następnie do pozostałych aktywów tego ośrodka proporcjonalnie do wartości bilansowej poszczególnych składników aktywów tej jednostki. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku / straty z tytułu zbycia.

4.2 Przychody z umów z klientami

Grupa stosuje MSSF 15 Przychody z umów z klientami do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem umów leasingowych objętych zakresem MSR 17 Leasing, instrumentów finansowych i innych praw lub zobowiązań umownych objętych zakresem MSSF 9 Instrumenty finansowe, MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne, MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach.

Podstawową zasadą MSSF 15 jest ujmowanie przychodów w momencie transferu dóbr i usług do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę oczekiwaną przez jednostkę, w zamian za przekazanie tych dóbr i usług. Zasady te są stosowane przy wykorzystaniu modelu pięciu kroków:

- identyfikacja umowy z klientem,
- identyfikacja zobowiązania do wykonania świadczenia w ramach umowy z klientem,
- określenie ceny transakcji,
- dokonanie alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia,
- ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

a) Identyfikacja umowy z klientem

Grupa ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych jednostki); oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie. Kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwało Grupie, może być niższa niż cena określona w umowie, jeśli wynagrodzenie jest zmienne, ponieważ jednostka może zaoferować klientowi ulgę cenową.

b) Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrządzone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne, oraz
- zobowiązanie Grupy do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie.

c) Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

d) Wynagrodzenie zmienne

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta. Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, stosując jedną z następujących metod w zależności od tego, która z nich pozwoli Grupie dokładniej przewidzieć kwotę wynagrodzenia, do którego jest uprawniona:

- wartość oczekiwana – wartość oczekiwana to suma iloczynów możliwych kwot wynagrodzenia i odpowiadających im prawdopodobieństw wystąpienia. Wartość oczekiwana może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli Grupa zawiera dużą liczbę podobnych umów.
- wartość najbardziej prawdopodobna – wartość najbardziej prawdopodobna to pojedyncza, najbardziej prawdopodobna kwota z przedziału możliwych kwot wynagrodzenia (tj. pojedynczy najbardziej prawdopodobny wynik umowy). Wartość najbardziej prawdopodobna może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli umowa ma tylko dwa możliwe wyniki (na przykład Grupa albo uzyskuje premię za wyniki, albo nie).

Grupa zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

e) Przepisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

f) Spełnianie zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi. W odniesieniu do umów dotyczących usług ciągłych, na podstawie których Grupa ma prawo do otrzymania od klienta wynagrodzenia w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane, Grupa ujmuje przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

g) Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

Nie dotyczy Grupy.

h) Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem upustów, rabatów (premię za wyniki). Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzonego dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego. Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego stosując metodę wartości najbardziej prawdopodobnej.

i) Istotny komponent finansowania

Grupa zdecydowała się nie korygować przyrzonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. Dlatego też, dla krótkoterminowych zaliczek Grupa nie wydzieliła istotnego elementu finansowania.

j) Wynagrodzenie niepieniężne

Nie dotyczy Grupy.

k) Gwarancje

Grupa udziela gwarancji na sprzedane produkty, które stanowi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją. Spółka ujmuje takie gwarancje zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.

Niektóre niestandardowe umowy z klientami mogą zawierać gwarancje rozszerzone. Gwarancje takie nie stanowią oddzielnej usługi.

l) Aktywowane koszty doprowadzenia do zawarcia umowy

Grupa nie ujmuje dodatkowych kosztów doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem jako składników aktywów. Koszty te ponoszone bez względu na to, czy umowa została zawarta, ujmuje się jako koszty w momencie ich poniesienia, chyba że koszty te wyraźnie obciążają klienta bez względu na to, czy umowa zostanie zawarta.

m) Aktywa z tytułu umowy

Nie dotyczy Grupy.

n) Należności

W ramach należności Grupa ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest bezwarunkowe (jedynym warunkiem wymagalności wynagrodzenia jest upływ określonego czasu). Grupa ujmuje należność zgodnie z MSSF 9. W momencie początkowego ujęcia należności z tytułu umowy wszelkie różnice pomiędzy wyceną należności zgodnie z MSSF 9 a odpowiadającą jej wcześniej ujętą kwotą przychodów Grupa ujmuje jako koszt (strata z tytułu utraty wartości).

o) Zobowiązania z tytułu umowy

W ramach zobowiązań z tytułu umowy Grupa ujmuje otrzymane lub należne od klienta wynagrodzenie, z którym wiąże się obowiązek przekazania klientowi dóbr lub usług.

p) Aktywa z tytułu prawa do zwrotu

W ramach aktywów z tytułu prawa do zwrotu Grupa ujmuje prawo do odzyskania produktów od klientów po wywiązaniu się ze zobowiązania do zwrotu zapłaty.

r) Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia

Grupa ujmuje zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia, jeżeli po jego otrzymaniu oczekuje, że zwróci jego część lub całość klientowi. Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia wycenia się w kwocie otrzymanego wynagrodzenia (lub należności), do którego – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – nie jest ona uprawniona (tj. w wysokości kwot nieujętych w cenie transakcyjnej). Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia (oraz odpowiednia zmiana ceny transakcyjnej oraz wynikająca z niej zmiana zobowiązania z tytułu umowy) jest aktualizowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w związku ze zmianami okoliczności.

4.2.1 Sprzedaż wyrobów gotowych oraz towarów i materiałów

Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych oraz towarów i materiałów ujmowane są po spełnieniu wszystkich następujących warunków:

- przeniesienia z Grupy na nabywcę znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów;
- możliwości dokonania wiarygodnej wyceny kwoty przychodów;
- wystąpienia prawdopodobieństwa, że jednostka otrzyma korzyści ekonomiczne związane z transakcją;
- możliwości wiarygodnej wyceny kosztów poniesionych lub przewidywanych w związku z transakcją.

4.2.2 Przychody z tytułu odsetek i dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są narastająco według czasu powstawania, poprzez odniesienie do kwoty niespłaconego jeszcze kapitału i przy uwzględnieniu efektywnej stopy oprocentowania, czyli stopy efektywnie dyskontującej przyszłe wpływy pieniężne szacowane na oczekiwany okres użytkowania danego składnika aktywów do wartości bilansowej netto tego składnika.

4.3 Leasing

Leasing klasyfikuje się jako leasing finansowy, gdy w ramach zawartej umowy zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przenoszone jest na leasingobiorcę. Wszelkie pozostałe rodzaje leasingu traktowane są jako leasing operacyjny.

4.4 Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż waluta funkcjonalna wykazuje się po kursie waluty obowiązującym na dzień poprzedzający dzień transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według kursu obowiązującego na ten dzień. Kursy przyjęte do wyceny aktywów i pasywów przyjmowane są odpowiednio jako kursy kupna i sprzedaży banku obsługującego spółkę, tj. Banku Handlowego w Warszawie, skorygowane o uzyskiwane przez jednostkę dominującą warunki przy transakcjach bankowych. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się po kursie obowiązującym w dniu ustalenia wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane są według kosztu historycznego.

Różnice kursowe ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym powstają.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Przy konsolidacji aktywa i zobowiązania jednostek zlokalizowanych za granicą przelicza się na walutę polską po średnim kursie ustalonym przez NBP na ostatni dzień okresu sprawozdawczego. Przychody i koszty są przeliczane przy użyciu kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego, z wyjątkiem sytuacji gdy wahania kursów są bardzo znaczne (wtedy stosuje się kursy wymiany z dat dokonania transakcji). Wszelkie różnice kursowe klasyfikuje się jako kapitał własny i ujmuje w kapitale rezerwowym Grupy z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych. Takie różnice kursowe ujmuje się jako przychód bądź koszt w okresie, w którym następuje zbycie jednostki zlokalizowanej za granicą.

Wartość firmy oraz korekty wartości godziwej wynikające z nabycia jednostki zlokalizowanej za granicą traktowane są jako składnik aktywów lub zobowiązań jednostki zlokalizowanej za granicą i podlegają przeliczeniu przy zastosowaniu średniego kursu ustalonego przez NBP na ostatni dzień okresu sprawozdawczego.

Kursy przyjęte do wyceny pozycji walutowych na dzień bilansowy

	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
średni kurs EUR ustalony przez NBP na ostatni dzień okresu sprawozdawczego	4,2585	4,3000
	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
kurs EUR stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego	4,3018	4,2669
	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
kursy EUR przyjęte do wyceny pozycji walutowych w sprawozdaniu finansowym		
kurs kupna (przyjęty do wyceny aktywów)	4,2585	4,3000
kurs sprzedaży (przyjęty do wyceny pasywów)	4,2585	4,3000

4.5 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Przychody z inwestycji uzyskane w wyniku krótkoterminowego inwestowania pozyskanych środków zewnętrznych przeznaczonych bezpośrednio na finansowanie nabycia lub wytworzenia składników majątku, pomniejszają wartość kosztów finansowania zewnętrznego podlegających kapitalizacji.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio na sprawozdanie z całkowitych dochodów w okresie, w którym zostały poniesione.

Powyższe zasady kapitalizacji nie są stosowane do:

- aktywów wycenianych w wartości godziwej,
- zapasów wytwarzanych w znaczących ilościach w cyklu ciągłym i charakteryzujących się wysoką rotacją.

4.6 Dotacje

Dotacji nie ujmuje się do chwili uzyskania uzasadnionej pewności, że Grupa spełni konieczne warunki i otrzyma takie dotacje.

Dotacje których zasadniczym warunkiem jest nabycie lub wytworzenie przez Grupę aktywów trwałych, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji przychodów przyszłych okresów.

Dotacje te odnosi się na sprawozdanie z całkowitych dochodów systematycznie przez przewidywany okres użytkowania ekonomicznego tych aktywów.

Pozostałe dotacje ujmowane są systematycznie w przychodach, w okresie niezbędnym do skompensowania kosztów, które te dotacje miały w zamierzeniu kompensować. Dotacje należne jako rekompensata kosztów lub strat już poniesionych lub jako forma bezpośredniego wsparcia finansowego bez ponoszenia przyszłych kosztów ujmowane są w sprawozdanie z całkowitych dochodów w okresie, w którym są należne.

4.7 Koszty świadczeń pracowniczych

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze w tym wpłaty do programów określonych składek, ujmowane są w okresie w którym jednostka otrzymała przedmiotowe świadczenie ze strony pracownika, a w przypadku wypłat z zysku lub premii gdy spełnione zostały następujące warunki:

- na Grupie ciąży obecne prawne lub zwyczajowe oczekiwane zobowiązanie do dokonania wypłat z wyniku zdarzeń przeszłych,
- można dokonać wiarygodnej wyceny tego zobowiązania.

W przypadku świadczeń z tytułu płatnych nieobecności, świadczenia pracownicze ujmowane są z chwilą ich wystąpienia.

Świadczenia po okresie zatrudnienia w formie programów określonych świadczeń (odprawy emerytalne) oraz inne długoterminowe świadczenia (nagrody jubileuszowe, itp.) ustalane są na podstawie wyceny aktuarialnej przeprowadzanej na każdy dzień bilansowy. Koszty przeszłego zatrudnienia rozpoznawane są natychmiast w stopniu, w jakim dotyczą świadczeń już nabytych, a w pozostałych przypadkach amortyzuje się je metodą liniową przez średni okres, po którym świadczenia zostają nabyte.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych ujmowane są jako koszt, chyba że stanowią koszt wytworzenia składników aktywów.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy ujmuje się jako zobowiązanie i koszt, gdy Grupa jest zdecydowana w możliwy do udowodnienia sposób:

- rozwiązać stosunek pracy z pracownikiem lub grupa pracowników przed osiągnięciem przez nich wieku emerytalnego,
- zapewnić świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie złożonej przez siebie propozycji zachęcającej ich do dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy.

4.8 Opodatkowanie

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący do zapłaty oraz podatek odroczony.

4.8.1 Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

4.8.2 Podatek odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów, a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe bądź ulgi podatkowe jakie jednostka może wykorzystać. Pozycja aktywów lub rezerwy na podatek odroczony nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą według przewidywań obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej podatek dochodowy wykazywany jest po dokonaniu kompensaty w zakresie w jakim wynika ze zobowiązania jakie płatne jest do tego samego urzędu podatkowego.

4.8.3 Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres obrachunkowy

Podatek bieżący i odroczony wykazuje się w kosztach w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, z wyjątkiem przypadku, gdy dotyczy on pozycji uznających lub obciążających bezpośrednio kapitał własny, bo wtedy także podatek jest odnoszony bezpośrednio w kapitał własny (inne całkowite dochody w sprawozdaniu z całkowitych dochodów), lub gdy wynika on z początkowego rozliczenia połączenia jednostek gospodarczych. W przypadku połączenia jednostek gospodarczych konsekwencje podatkowe uwzględnia się przy obliczaniu wartości firmy lub określaniu wartości udziału jednostki przejmującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przewyższającej koszt przejęcia.

4.8.4 Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Grupy jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Grupa określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Grupa stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Grupa odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych. Grupa odzwierciedla ten fakt poprzez określenie najbardziej prawdopodobnego scenariusza - jest to pojedyncza kwota spośród możliwych wyników.

4.9 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które jednostka zamierza wykorzystywać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż 1 rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki. Nakłady na środki trwałe obejmują poniesione nakłady inwestycyjne jak również poniesione wydatki na przyszłe dostawy maszyn, urządzeń i usług związanych z wytworzeniem środków trwałych (przekazane zaliczki). Środki trwałe obejmują istotne specjalistyczne części zamienne które funkcjonują jako element środka trwałego.

Środki trwałe ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Jako odrębne pozycje środków trwałych ujmowane są istotne komponenty.

Środki trwałe w budowie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie wytworzenia lub w cenie nabycia pomniejszonej o ujęte odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt wytworzenia obejmuje opłaty oraz, dla odpowiednich aktywów, koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy.

Amortyzacja tych aktywów trwałych rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia ich użytkowania, zgodnie z zasadami dotyczącymi pozostałych aktywów trwałych Grupy.

Amortyzacja środków trwałych, w tym komponentów, odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania rewidowane są corocznie.

Dla celów amortyzacji środków trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników środków trwałych są następujące:

Budynki i budowle	od	10 lat	do	40 lat
Maszyny i urządzenia	od	2 lat	do	25 lat
Środki transportu	od	2,5 roku	do	6 lat
Pozostałe środki trwałe	od	2 lat	do	10 lat

Grunty własne nie podlegają amortyzacji.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów nie podlega amortyzacji.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla środków trwałych w budowie w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy.

Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w nocie 4.11. Skutki utraty wartości środków trwałych oraz środków trwałych w budowie odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w nocie 4.13.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz środki trwałe w budowie wyceniane są według kosztu nabycia lub wytworzenia pomniejszonego o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

4.10 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują aktywa Grupy, które nie posiadają postaci fizycznej, są identyfikowalne oraz które można wiarygodnie wycenić i które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych.

Wartości niematerialne ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Wartości niematerialne powstałe na skutek prowadzenia prac rozwojowych, ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po spełnieniu następujących warunków:

- z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość ukończenia składnika wartości niematerialnych, tak aby nadawał się do sprzedaży lub użytkowania,
- istnieje możliwość udowodnienia zamiaru ukończenia składnika oraz jej użytkowania i sprzedaży,
- składnik będzie zdolny do użytkowania lub sprzedaży,
- znany jest sposób w jaki składnik będzie wytwarzał przyszłe korzyści ekonomiczne,
- zapewnione zostaną środki techniczne oraz finansowe konieczne do ukończenia prac rozwojowych oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych.

Nakłady poniesione w okresie prowadzenia prac badawczych oraz nakłady nie spełniające w/w warunków ujmowane są jako koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w dacie ich poniesienia, w pozycji kosztów ogólnego zarządu.

Amortyzacja wartości niematerialnych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania weryfikowane są corocznie.

Grupa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Dla celów amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników wartości niematerialnych są następujące:

Licencje na oprogramowanie	3 lata
Prace rozwojowe	5 lat
Znaki towarowe	5 lat
Prawa majątkowe	5 lat

Wartości niematerialne poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla wartości niematerialnych w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy.

Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w nocie 4.11. Skutki utraty wartości, wartości niematerialnych jak również ich amortyzacji odnoszone są w koszty działalności podstawowej.

Wartości niematerialne spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w nocie 4.13.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji wartości niematerialnych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

4.11 Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości.

Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne.

W przypadku wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, test utraty wartości przeprowadzany jest corocznie oraz dodatkowo wtedy, gdy występują przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła, za wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów wykazywany był w wartości przeszacowanej (wówczas utrata wartości traktowana jest jako obniżenie wcześniejszego przeszacowania).

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów / jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, o ile składnik aktywów nie podlegał wcześniej przeszacowaniu – w takim przypadku, odwrócenie straty z tytułu utraty wartości traktuje się jak zwiększenie z aktualizacji wyceny.

Wartość firmy z uwagi na nieokreślony termin ekonomicznej użyteczności poddawana jest testowi na utratę wartości corocznie.

4.12 Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują materiały, towary, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Materiały i towary wycenia się pierwotnie w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego która z nich jest niższa.

Produkty gotowe oraz produkty w toku wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia. Na dzień bilansowy wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Zapasy towarów, materiałów i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według następujących zasad:

- materiały zalegające od 2 do 3 lat - 70% wartości bilansowej, a ponad 3 lata 100% wartości bilansowej
- produkty, półprodukty i towary zalegające od 1 roku do 2 lat - 50% wartości bilansowej, a powyżej 2 lat 70% wartości bilansowej

Rozchody wyceniane są na podstawie cen ewidencyjnych, ustalonych w wysokości średniej ważonej cen (kosztów) danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających, jak i ich odwrócenia, odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

4.13 Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar Grupy do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwale (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa przeznaczone do zbycia (lub grupa do zbycia) prezentowane są oddzielnie od innych aktywów. Jeżeli z grupą do zbycia związane są zobowiązania jakie będą przekazane w transakcji sprzedaży łącznie z grupą do zbycia, zobowiązania te prezentowane są oddzielnie od innych zobowiązań.

4.14 Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na jednostce ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne.

Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

4.14.1 Umowy rodzące zobowiązania

Bieżące zobowiązania wynikające z umów rodzących zobowiązania ujmuje się jako rezerwy. Za umowę rodzącą zobowiązania uważa się umowę wymuszającą nieuniknione koszty realizacji zobowiązań umownych, których wartość przekracza wysokość korzyści ekonomicznych przewidywanych w ramach umowy.

4.14.2 Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest tylko wtedy, gdy Grupa opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji i ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia.

Wycena rezerwy restrukturyzacyjnej obejmuje wyłącznie bezpośrednie koszty restrukturyzacji, czyli kwoty niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji i niezwiązane z bieżącą działalnością podmiotu.

4.14.3 Zobowiązania warunkowe nabyte w ramach połączenia jednostek gospodarczych

Zobowiązania warunkowe nabyte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo w wartości godziwej na dzień nabycia. W kolejnych dniach bilansowych zobowiązania warunkowe wycenia się w wyższej spośród dwóch wartości: tej, którą ujęto by zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” lub wartości ujętej początkowo pomniejszonej o łączną kwotę dochodów ujętą zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

4.15 Aktywa finansowe

a) Klasyfikacja aktywów finansowych

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii wyceny:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”). Grupa dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

b) Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

c) Zaprzestanie ujmowania

Aktywa finansowe wyłącza się z ksiąg rachunkowych, w sytuacji gdy:

- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub
- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe klasyfikowane są do jednej z czterech kategorii:

- Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

d) Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Grupa klasyfikuje:

- należności handlowe,
- pożyczki spełniające test klasyfikacyjny SPPI, które zgodnie z modelem biznesowym wykazywane są jako utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych,
- środki pieniężne i ekwiwalenty.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

e) Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody z tytułu odsetek, różnice kursowe oraz zyski i straty z tytułu utraty wartości ujmowane są w wyniku finansowym i obliczane w taki sam sposób jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem. Pozostałe zmiany wartości godziwej ujmowane są w przez inne całkowite dochody. W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych łączny zysk lub strata uprzednio rozpoznana w innych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

Grupa nie posiada aktywów finansowych zaliczanych do tej kategorii.

f) Instrumenty kapitałowe – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

W momencie początkowego ujęcia Grupa może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Wybór taki dokonywany jest oddzielnie dla każdego instrumentu kapitałowego. Skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego. Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy, chyba że dywidendy te w oczywisty sposób stanowią odzyskanie części kosztów inwestycji.

Grupa nie posiada aktywów finansowych zaliczanych do tej kategorii.

g) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnik aktywów finansowych, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zysk lub stratę z wyceny inwestycji dłużnych do wartości godziwej ujmuje się w wyniku finansowym.

Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa klasyfikuje nienotowane instrumenty kapitałowe.

4.16 Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych (ang. expected credit losses, „ECL”) związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Grupa wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

Grupa ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym wzrasta od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy pojawia się opóźnienie w spłacie, a następnie gdy opóźnienie to przekracza kolejne progi - 30, 90, 180, 360 dni.

Jednocześnie, Grupa ocenia, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (ang. default) następuje w przypadku gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 360 dni.

Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe dla poszczególnych istotnych kategorii aktywów finansowych przedstawia się następująco:

i. należności handlowe od jednostek niepowiązanych - Grupa stosuje model uproszczony w oparciu o analizę historyczną ściągalności należności dla poszczególnych przedziałów opóźnień:

- nieprzeterminowane - 0,20%
- przeterminowane 1-30 dni - 1%
- przeterminowane 31-90 dni - 5%
- przeterminowane 91-180 dni - 10%
- przeterminowane 181-360 dni - 50%
- przeterminowane powyżej 360 dni - 100%
- należności przekazane do windykacji niezależnie od opóźnienia w spłacie - 100%

ii. Należności z tytułu leasingu finansowego, pożyczki, pozostałe aktywa z tytułu umów - Grupa stosuje model ogólny, na bieżąco monitorując zmiany standingu kredytowego kontrahentów oraz dokonuje odpisów w przypadkach jego obniżenia. Przypadki takie traktowane są indywidualnie, a wysokość odpisu zależy od każdorazowo dokonanej oceny powstałego ryzyka.

W przypadku aktywów finansowych wykazywanych po amortyzowanym koszcie, kwota odpisu z tytułu utraty wartości stanowi różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o pierwotną efektywną stopę procentową składnika aktywów finansowych.

Wartość bilansową składnika aktywów finansowych pomniejsza się o odpis z tytułu utraty wartości bezpośrednio dla wszystkich aktywów tego typu, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług, których wartością bilansową pomniejsza się stosując konto korygujące ich pierwotną wartość. W przypadku stwierdzenia nieściągalności danej należności z tytułu dostaw i usług, odpisuje się ją właśnie w ciężar konta odpisu aktualizującego. Natomiast jeśli uprzednio odpisane kwoty zostaną później odzyskane, dokonuje się odpowiedniego uznania konta odpisu aktualizującego. Zmiany wartości bilansowej konta odpisu aktualizującego ujmują się w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.

Jeżeli w kolejnym okresie obrachunkowym kwota odpisu z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można racjonalnie odnieść do zdarzenia mającego miejsce po ujęciu utraty wartości, uprzednio ujęty odpis z tytułu utraty wartości odwraca się w rachunku zysków i strat, jeżeli wartość bilansowa inwestycji w dniu odwrócenia utraty wartości nie przekracza kwoty zamortyzowanego kosztu, powstającego gdyby utrata wartości nie została ujęta.

4.17 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu chyba, że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające.

Na dzień 31.12.2019 oraz na dzień 31.12.2018 żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe, za wyjątkiem zmian z tytułu własnego ryzyka kredytowego dla zobowiązań finansowych pierwotnie zakwalifikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, które od 1 stycznia 2018 roku ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązania finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego.

W przypadku modyfikacji warunków umownych zobowiązania finansowego, która nie powoduje zaprzestania ujmowania istniejącego zobowiązania, zysk lub stratę ujmują się niezwłocznie w wyniku finansowym. Zysk lub stratę oblicza się jako różnicę pomiędzy wartością bieżącą zmodyfikowanych i oryginalnych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem oryginalnej efektywnej stopy procentowej zobowiązania.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

4.18 Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

4.18.1 Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenia wartości godziwej wykazuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, wraz z wszelkimi zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej przypadającymi na ryzyko objęte zabezpieczeniem. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz zmiany pozycji zabezpieczanej przypadające na zabezpieczane ryzyko ujmowane są w pozycji rachunku zysków i strat dotyczącej tej zabezpieczanej pozycji.

Grupa przestaje stosować rachunkowość zabezpieczeń, jeżeli rozwiązuje powiązanie zabezpieczające, instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, zakończony lub zrealizowany, lub nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń. Korektę wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej wynikającą z zabezpieczanego ryzyka amortyzuje się w rachunku zysków i strat począwszy od chwili, gdy rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana.

4.18.2 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach są wyłączone z kapitału własnego i włącza się je do kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygasł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Grupa przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

5. Zmiana stosowanych zasad rachunkowości

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2019 roku i później.

Grupa zastosowała po raz pierwszy MSSF 16 Leasing („MSSF 16”). Pozostałe nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje, które mają zastosowanie po raz pierwszy w 2019 roku nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Wpływ MSSF 16 na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień pierwszego zastosowania Grupa ujawniła w dalszej części tej noty.

5.1 MSSF 16 "Leasing"

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Grupa jest leasingobiorcą w przypadku umów najmu samochodów, wózków, urządzeń wspomagających procesy produkcyjne, co szerzej opisano w notce 24 "Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego".

W związku z zastosowaniem MSSF 16 Grupa ujęła jako leasing prawo wieczystego użytkowania gruntów, dotychczasowe leasingi operacyjne dotyczące środków transportu oraz umowę najmu magazynu podstawowego w Berlinie, która to umowa została zawarta do dnia 31.05.2020 z opcją przedłużenia do dnia 31.05.2025 roku, z której Zarząd jednostki zależnej zamierza skorzystać. Wpływ wdrożenia tych umów został przedstawiony poniżej:

	Wpływ na dzień 01.01.2019
Rzeczowe aktywa trwałe	10 605
Aktywa	10 605
Zobowiązania z tytułu leasingu - długoterminowe	900
Pozostałe zobowiązania finansowe - długoterminowe	8 928
Zobowiązania z tytułu leasingu - krótkoterminowe	303
Pozostałe zobowiązania finansowe - krótkoterminowe	474
Pasywa	10 605

Grupa ujmuje jako "Pozostałe zobowiązania finansowe" zobowiązania z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz umowy najmu magazynu podstawowego z Berlinie. Zobowiązania z tytułu użytkowania pozostałych środków trwałych Grupa ujmuje jako "Zobowiązania z tytułu leasingu".

Wdrożenie standardu nie miało wpływu na sprawozdanie z przepływów pieniężnych.

Dla celów ustalenia prawa do użytkowania oraz zobowiązań leasingowych, zastosowano stopy dyskonta od 3,0% do 4,0% w zależności od umowy.

Ponadto Grupa zawarła umowy na najem pomieszczeń biurowych, magazynu, mieszkań oraz aktywów o niskiej wartości (wynajem kserokopiarki, wynajem zbiornika na gaz, wynajem miejsca postojowego, wynajem czytnika RCP, wynajem pojemników na odpady).

Po przeanalizowaniu zapisów tych umów, Grupa nie zmieniła dotychczasowej praktyki ujmowania wynikających z nich opłat w kosztach metodą liniową. W przypadku wynajmu pomieszczeń biurowych umowy te zostały zawarte na czas nieokreślony z możliwością wypowiedzenia przez obie strony z sześciomiesięcznym (jedna umowa) i dwumiesięcznym (druga umowa) okresem wypowiedzenia bez ponoszenia istotnych kar. W związku z tym okres leasingu jest równy okresowi wypowiedzenia i Grupa może skorzystać ze zwolnienia dla leasingów krótkoterminowych. W przypadku umowy wynajmu magazynu umowa ma charakter tymczasowy, okres wypowiedzenia wynosi 4 dni (opłaty roczne to około 150 tys. zł). Grupa podpisała umowę na obsługę logistyczno-magazynową, opłata miesięczna uzależniona jest od ilości palet przechowywanych w magazynie dostawcy usługi, a więc stanowi zmienną opłatę leasingową nieujmowaną w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmienną względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

Grupa wdrożyła MSSF 16 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej.

5.2 Pozostałe nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje, które mają zastosowanie po raz pierwszy w 2019 roku

- a) KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku)
- b) Zmiany do MSSF 9 Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku)
- c) Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku)
- d) Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku)
- e) Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku)

Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”), jednak nie weszły jeszcze w życie:

Zatwierdzone przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2020 r:

- Zmiany w zakresie referencji do Założeń Konceptyjnych w MSSF. Zmiana standardu w ramach programu ulepszeń MSSF.
Opublikowane dnia 29 marca 2018 roku. Zatwierdzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2019/2075 z dnia 29.11.2019. Celem zmian jest zastąpienie odniesień do poprzednich założeń, istniejących w szeregu standardów i interpretacji, odniesieniami do zmienionych założeń konceptyjnych. Jednostki stosują te zmiany w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 r. i później. Dopuszcza się wcześniejsze stosowanie, jeżeli jednostka stosuje jednocześnie wszystkie pozostałe zmiany wprowadzone dokumentem Zmiany odniesień do Założeń konceptyjnych w MSSF.
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – definicja przedsięwzięcia. Opublikowano dnia 22 października 2018 roku. Zmiana nie zatwierdzona przez Komisję (UE) do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.
- Zmiany do MSR 1 oraz MSR 8 – definicja terminu „istotny”. Opublikowano dnia 31 października 2018. Zmiany nie zatwierdzone przez Komisję (UE) do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.
- Zmiany do MSSF 9, MSR 39 oraz MSSF 7 – reforma IBOR. Zmiany nie zatwierdzone przez Komisję (UE) do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

Zatwierdzone przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2021 r:

- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe. Nowy standard opublikowany dnia 18 maja 2017 roku. Nie zatwierdzony przez Komisję (UE) do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

- Rozporządzenie Komisji (UE) 2019/2075 z 29 listopada 2019 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 1, 8, 34, 37 i 38, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2, 3 i 6, Interpretacji 12, 19, 20 i 22 Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej oraz Interpretacji 32 Stałego Komitetu ds. Interpretacji (Dz. Urz. UE L z 2019 r. nr 316/10) wprowadziło szereg zmian do MSR/MSSF. Są one wynikiem zmiany nazwy „Założeń koncepcyjnych” na „Założenia koncepcyjne sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych”. Zmieniono w ten sposób brzmienie szeregu paragrafów w MSR i MSSF:
  - a) w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości (MSR) 1 Prezentacja sprawozdań finansowych;
  - b) w MSR 8 Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów;
  - c) w MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa;
  - d) w MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunków;
  - e) w MSR 38 Wartości niematerialne;
  - f) w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 2 Płatności w formie akcji;
  - g) w MSSF 3 Połączenia jednostek;
  - h) w MSSF 6 Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych;
  - i) w Interpretacji 12 Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF 12) Umowy na usługi koncesjonowane;
  - j) w KIMSF 19 Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych;
  - k) w KIMSF 20 Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych;
  - l) w KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry;
  - m) w Interpretacji 32 Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI-32) Wartości niematerialne – koszt witryny internetowej.

7. Przychody z umów z klientami

Struktura przychodów z umów z klientami przedstawia się następująco:

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Działalność kontynuowana		
- Przychody ze sprzedaży produktów	739 451	742 482
- Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	37 633	33 829
	<u>777 084</u>	<u>776 311</u>

8. Segmenty operacyjne**8.1 Identyfikacja segmentów operacyjnych zgodnie z MSSF 8**

Grupa wydzieliła dwa segmenty operacyjne, dla których jest możliwość uzyskania informacji finansowych oraz możliwość alokacji większości aktywów i części pasywów. Koszty ogólnego zarządu oraz koszty finansowe jednostki dominującej związane z kredytami na nabycie aktywów finansowych została podzielona kluczem do segmentów. W przypadku jednostek zależnych całość przychodów oraz kosztów została przyporządkowana odpowiednim segmentom.

- Segment wyrobów opakowaniowych	- folia stretch PE - folia termokurczliwa PVC - folie BOPP - taśmy PET - opakowania drukowane folie twarde PET i PVC - laminaty PVC/PE i PET/PE
Segment wyrobów pozostałego - przeznaczenia	- folie miękkie PVC - granulaty PVC

8.2 Przychody i wyniki segmentów

Przychody oraz zyski brutto poszczególnych segmentów kształtują się następująco:

	<u>Przychody</u>		<u>Zysk brutto</u>	
	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Działalność kontynuowana				
Segment wyrobów opakowaniowych	635 682	646 598	12 251	14 094
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	141 402	129 713	4 113	3 158
Razem z działalności kontynuowanej	<u>777 084</u>	<u>776 311</u>	<u>16 364</u>	<u>17 252</u>

8.3 Aktywa segmentów

	Aktywa segmentów	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Segment wyrobów opakowaniowych	312 138	368 681
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	94 402	93 534
Razem aktywa segmentów	406 540	462 215
Aktywa niealokowane	68 806	44 432
Suma aktywów	475 346	506 647

W odniesieniu do jednostki dominującej Grupa alokuje do segmentów wartość firmy, środki trwałe, zapasy oraz należności. Pozostałe pozycje aktywów nie są alokowane z uwagi na brak możliwości ich przypisania do konkretnego segmentu. W odniesieniu do pozostałych spółek Grupa alokuje do segmentów całość aktywów.

8.4 Zobowiązania segmentów

	Zobowiązania segmentów	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Segment wyrobów opakowaniowych	173 822	205 499
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	33 120	22 720
Razem zobowiązania segmentów	206 942	228 219
Zobowiązania niealokowane	48 905	66 589
Suma zobowiązań	255 847	294 808

W odniesieniu do jednostki dominującej Grupa alokuje do segmentów zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kredyty inwestycyjne zaciągnięte na finansowanie zakupu środków trwałych. Pozostałe pozycje zobowiązań nie są alokowane z uwagi na brak możliwości ich przypisania do konkretnego segmentu. W odniesieniu do pozostałych spółek Grupa alokuje do segmentów całość zobowiązań.

8.5 Pozostałe informacje o segmentach

	Amortyzacja		Zwiększenia aktywów trwałych	
	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Segment wyrobów opakowaniowych	20 152	18 575	30 192	36 029
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	6 066	5 456	6 621	7 821
	26 218	24 031	36 813	43 850

Dane za okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	Segment wyrobów opakowaniowych	Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	Ogółem
Przychody od klientów zewnętrznych	635 682	141 402	777 084
Przychody z tytułu transakcji między segmentami	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek	112	107	219
Koszty z tytułu odsetek	4 339	2 278	6 617
Zysk segmentu	12 251	4 113	16 364
Dane za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	Segment wyrobów opakowaniowych	Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	Ogółem
Przychody od klientów zewnętrznych	646 598	129 713	776 311
Przychody z tytułu transakcji między segmentami	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek	18	22	40
Koszty z tytułu odsetek	4 054	1 334	5 388
Zysk segmentu	14 094	3 158	17 252

8.6 Informacje geograficzne

Grupa sprzedaje swoje wyroby i towary na rynkach europejskich, głównie w Polsce oraz w Europie Zachodniej. Eksport poza Europę ma znaczenie marginalne.

	<u>Przychody ze sprzedaży</u>	
	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Polska	384 944	381 137
Niemcy	120 961	132 884
Francja	61 238	63 704
Holandia	41 536	33 461
Wielka Brytania	27 475	27 358
Pozostałe	140 930	137 767
	<u>777 084</u>	<u>776 311</u>

8.7 Informacje o wiodących klientach

Przychody od żadnego z klientów nie przekroczyły 5% przychodów Grupy.

9. Koszty działalności operacyjnej

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Działalność kontynuowana		
Zmiana stanu produktów	- 1 904	- 8 986
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	- 835	- 1 000
Amortyzacja	26 218	24 031
Zużycie surowców i materiałów	539 711	561 901
Usługi obce	60 604	56 584
Podatki i opłaty	4 028	3 836
Koszty świadczeń pracowniczych	84 627	84 036
Pozostałe koszty rodzajowe	4 712	4 660
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	32 288	28 744
	749 449	753 806
w tym:		
Koszt własny sprzedaży	658 742	666 155
Koszty sprzedaży	51 377	49 498
Koszty zarządu	39 330	38 153

9.1 Amortyzacja

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	25 969	23 752
Amortyzacja wartości niematerialnych	249	279
	26 218	24 031

9.2 Koszty świadczeń pracowniczych

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Wynagrodzenia	68 622	68 460
Świadczenia emerytalne	76	52
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	13	27
Pozostałe świadczenia pracownicze	15 916	15 497
	84 627	84 036

9.3 Koszty badań i rozwoju

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Koszty badań i rozwoju odniesione w koszty	4 870	3 757

W 2019 roku działalność badawczo-rozwojowa Grupy Ergis została skupiona w Circular Packaging Design Sp. z o.o.. Zatrudnieni w niej specjaliści zajmują się rozwojem nowych produktów i nowej technologii produkcji, a także rozwojem obecnie stosowanych przez Grupę technologii.

Informacja o współpracy Grupy ze spółką SAULE Sp. z o.o. zajmującej się działalnością badawczo-rozwojową znajduje się w notcie 23.

10. Pozostałe przychody operacyjne

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Zyski ze zbycia aktywów:		
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	-	330
Razem	-	330
Przychody z tytułu rozwiązania odpisów aktualizujących:		
Rzeczowe aktywa trwałe	-	14
Razem	-	14
Pozostałe przychody operacyjne:		
Odszkodowania	116	30
Dotacje	731	866
Różnice inwentaryzacyjne	506	130
Zwrócone koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych	51	48
Kary otrzymane od dostawców	169	149
Pozostałe	648	651
Razem	2 221	1 874
Razem pozostałe przychody operacyjne	2 221	2 218

11. Pozostałe koszty operacyjne

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
	TPLN	TPLN
Strata ze zbycia aktywów:		
Strata ze sprzedaży majątku trwałego	50	-
Razem	50	-
Utworzone odpisy aktualizujące:		
Rzeczowe aktywa trwałe	1 114	-
Zapasy	793	961
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	719	167
Pozostałe aktywa trwałe *)	2 000	-
Razem	4 626	1 128
Pozostałe koszty operacyjne:		
Różnice inwentaryzacyjne	623	422
Koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych	712	92
Kary i reklamacje dotyczące wyrobów gotowych	42	631
Darowizny przekazane	146	233
Pozostałe	1 369	247
Razem	2 892	1 625
Razem pozostałe koszty operacyjne	7 568	2 753

*) Odpis dotyczy zapłaconej zaliczki na przyszłe inwestycje (nota 23).

12. Przychody finansowe

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Przychody odsetkowe		
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	3	8
Pożyczki	1	2
Leasing finansowy	139	15
Pozostałe	76	15
Razem	<u>219</u>	<u>40</u>
Zyski ze sprzedaży inwestycji finansowych:		
Zysk z rozliczenia instrumentów pochodnych	11	-
	<u>11</u>	<u>-</u>
Pozostałe przychody finansowe:		
Zysk na różnicach kursowych	383	764
Pozostałe	109	-
Razem	<u>492</u>	<u>764</u>
Razem przychody finansowe	<u>722</u>	<u>804</u>

13. Koszty finansowe

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Koszty odsetkowe:		
Odsetki od kredytów i kredytów w rachunku bieżącym	4 881	4 981
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	648	327
Pozostałe koszty odsetkowe *)	1 088	80
Razem	<u>6 617</u>	<u>5 388</u>
Straty z wyceny aktywów i zobowiązań finansowych:		
Straty z wyceny instrumentów pochodnych	41	135
Razem	<u>41</u>	<u>135</u>
Pozostałe koszty finansowe:		
Strata na różnicach kursowych	-	-
Pozostałe koszty finansowe	-	7
Razem	<u>-</u>	<u>7</u>
Razem koszty finansowe	<u>6 658</u>	<u>5 530</u>

*) Wzrost pozostałych kosztów odsetkowych dotyczy odsetek od faktoringu

14. Podatek dochodowy**14.1 Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów**

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Bieżący podatek dochodowy:		
Bieżące obciążenie podatkowe	1 374	1 470
Korekty dotyczące podatku z lat ubiegłych	-	-
Razem	1 374	1 470
Odroczony podatek dochodowy:		
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	3 491	4 217
Razem	3 491	4 217
Podatek razem	4 865	5 687

W 2017 roku Grupa przeprowadziła restrukturyzację polegającą na uproszczeniu struktury właścicielskiej w Dywizji Folia Twardych, w wyniku której powstała w Jednostce Dominującej strata w podatku dochodowym od osób prawnych w wysokości 32 mln zł. Przedmiotową stratę jednostka rozlicza zgodnie z brzmieniem art. 7 ust. 5 Ustawy CIT. Jednostka rozliczyła 50% tej straty w 2018 roku oraz pozostałe 50% w 2019 roku.

Od listopada 2018 roku trwa kontrola w zakresie podatku dochodowego za 2017 rok prowadzona przez Lubelski Urząd Celno-Skarbowy.

Różnice pomiędzy nominalną a efektywną stawką podatkową

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku/ (straty) brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony 31.12.2019 i 31.12.2018 przedstawia się następująco:

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Zysk brutto przed opodatkowaniem	16 364	17 252
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2018: 19%)	3 531	4 924
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce dla małych przedsiębiorców wynoszącej 9% (2018: 15%)	134	- 132
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Niemczech, wynoszącej 30,1% (2018: 30,1%)	- 1 116	- 2 323
Razem podatek według ustawowej stawki podatkowej	2 549	2 469
Zmiana stawki podatkowej	17	-
Niewykorzystane straty podatkowe	215	-
Odpis aktualizacyjny aktywa na podatek odroczony w związku ze zmniejszeniem prawdopodobieństwa wykorzystania straty podatkowej - dotyczy MKF-Schimanski-Ergis GmbH	-	2 052
Wykorzystanie wcześniej nierozpoznanych strat podatkowych	-	- 24
Koszty trwale nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	2 318	1 200
Przychody trwale nie będące podstawą do opodatkowania	- 234	- 10
Pozostałe	-	-
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 29,7% (2018: 33,0%)	4 865	5 687
Podatek dochodowy wykazany w skonsolidowanym zysku	4 865	5 687

14.2 Bieżące aktywa i zobowiązania podatkowe

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Bieżące aktywa podatkowe		
Należny zwrot podatku	3 499	3 822
Pozostałe	-	-
Razem	<u>3 499</u>	<u>3 822</u>
Bieżące zobowiązania podatkowe		
Podatek dochodowy do zapłaty	27	43
Pozostałe	-	-
Razem	<u>27</u>	<u>43</u>

14.3 Podatek odroczony

Okres zakończony 31 grudnia 2019	Różnice przejściowe dotyczące składników:	
	aktywów z tytułu podatku odroczonego	rezerwy z tytułu podatku odroczonego
Różnica na wartości netto środków trwałych	90	8 654
Odpis aktualizujący środków trwałych	24	-
Różnica na wartości netto wartości niematerialnych	-	-
Odpis aktualizujący wartość zapasów	720	-
Korekty konsolidacyjne dotyczące wyceny zapasów	37	-
Odpisy na należności	149	-
Wycena należności w walucie	25	-
Bonusy oczekiwane od dostawców	-	2 879
Koszty danego okresu	396	48
Rozliczenia międzyokresowe	823	18
Wycena środków pieniężnych na rachunkach walutowych	-	26
Naliczone a niezapłacone odsetki	75	130
Różnice kursowe niezrealizowane	79	88
Rezerwa na odprawy emerytalne	10	-
Wynagrodzenia niewypłacone na dzień bilansowy	224	-
Wycena zobowiązań w walucie	75	21
Faktury korygujące zakupy	-	99
Przeniesienie przychodów i kosztów ze sprzedaży do następnego okresu ze względu na datę dostawy	12	-
Przeniesienie korekty przychodów i kosztów ze sprzedaży z faktur wystawionych w następnym okresie sprawozdawczym	166	-
Koszty usług niematerialnych ponad limit wynikający z ustawy o podatku dochodowym	125	-
Wycena instrumentów pochodnych w walucie	-	-
Różnica podatkowa dotycząca klasyfikacji leasingu	413	592
Strata podatkowa	1 696	-
	<u>5 139</u>	<u>12 555</u>

Aktywo na podatek odroczony wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 473
Rezerwa na podatek odroczony wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	<u>9 889</u>

Aktywo oraz rezerwa na podatek odroczony są wykazywane w wartościach netto, przy czym unettowanie odbywa się na poziomie poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy.

Podejmując decyzję o utworzeniu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa rozważa następujące parametry:

- różnice przejściowe odwrócą się w dającej się przewidzieć przyszłości; oraz
- zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, od którego będzie można odpisać różnice przejściowe.

Aktywo na podatek odroczony z tytułu rozliczanej straty podatkowej na dzień 31.12.2019 utworzyły spółki: MKF-Schimanski-Ergis GmbH w wysokości równowartej 530 tys zł, MKF-Ergis Sp. z o.o. w wysokości 1.160 tys. zł oraz Numeratis Sp. z o.o. w wysokości 6 tys. zł.

Grupa dokonuje analizy odzyskiwalności poszczególnych pozycji aktywów z tytułu podatku odroczonego. W 2019 roku Grupa nie stwierdziła konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego. W 2018 roku dokonano odpisu w spółce MKF-Schimanski-Ergis GmbH w kwocie równowartej 2.052 tys. zł.

Na podstawie prognoz wyników finansowych wymienionych spółek, Grupa ocenia, że rozpoznane aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są realizowalne.

Okres zakończony 31 grudnia 2018	Różnice przejściowe dotyczące składników:	
	aktywów z tytułu podatku odroczonego	rezerwy z tytułu podatku odroczonego
Różnica na wartości netto środków trwałych	680	7 729
Odpis aktualizujący środków trwałych	43	-
Różnica na wartości netto wartości niematerialnych	-	-
Możliwa do realizacji różnica pomiędzy kosztem podatkowym inwestycji a jej aktywami netto w konsolidacji	-	-
Odpis aktualizujący wartość zapasów	462	-
Korekty konsolidacyjne dotyczące wyceny zapasów	104	-
Odpisy na należności	73	-
Wycena należności w walucie	8	9
Bonusy oczekiwane od dostawców	-	2 832
Koszty danego okresu	285	-
Rozliczenia międzyokresowe	862	27
Wycena środków pieniężnych na rachunkach walutowych	8	9
Naliczone a niezapłacone odsetki	10	443
Rezerwa na odprawy emerytalne	3	-
Wynagrodzenia niewypłacone na dzień bilansowy	209	-
Wycena zobowiązań w walucie	90	42
Faktury korygujące zakupy	11	116
Przeniesienie przychodów i kosztów ze sprzedaży do następnego okresu ze względu na datę dostawy	157	-
Wycena instrumentów pochodnych w walucie	-	8
Różnica podatkowa dotycząca klasyfikacji leasingu	25	212
Strata podatkowa	4 477	-
	<u>7 507</u>	<u>11 427</u>

Aktywo na podatek odroczone wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 055
Rezerwa na podatek odroczone wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	<u>5 975</u>

15. Zysk na jedną akcję

Podstawowy zysk na jedną akcję Z działalności kontynuowanej	01.01.2019	01.01.2018
	31.12.2019	31.12.2018
	0,30	0,30
	<u>0,30</u>	<u>0,30</u>

W 2018 oraz w 2019 roku w Grupie nie wystąpiło zaniechanie działalności.

15.1 Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Zysk za rok obrotowy przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	01.01.2019	01.01.2018
	31.12.2019	31.12.2018
	11 483	11 646
	<u>11 483</u>	<u>11 646</u>
	37 789 941	38 018 245
	<u>37 789 941</u>	<u>38 018 245</u>

15.2 Rozwodniony zysk/strata przypadający na jedną akcję

Nie dotyczy.

16. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony 31.12.2019	Grunty własne	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Stan na 01.01.2019	8 964	147 885	358 894	10 893	23 823	28 514	578 973
Nabycie	4 445	3 262	9 863	2 024	118	12 497	32 209
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	- 24	- 230	- 655	- 20	- 75	69	- 935
Likwidacje	- 13	-	- 5 383	- 425	- 1 647	-	- 7 468
Zbycie składników majątku	-	- 11	- 247	- 469	-	-	- 727
Oddanie środków trwałych w budowie do użytkowania	1 670	5 501	30 917	22	2 519	- 37 214	3 415
Inne	149	- 183	113	102	14	-	195
Stan na 31.12.2019	15 191	156 224	393 502	12 127	24 752	3 866	605 662
Umorzenie i utrata wartości							
Stan na 01.01.2019	61	81 272	235 481	7 788	19 499	192	344 293
Eliminacja wskutek likwidacji składników majątku	-	-	- 5 380	- 376	- 1 646	-	- 7 402
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	-	- 8	- 247	- 469	-	-	- 724
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	- 162	- 396	- 11	- 69	-	- 638
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	-	919	-	-	-	-	919
Odwrócenie odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości	-	- 10	-	-	-	205	195
Koszty amortyzacji	81	4 083	18 368	1 496	1 941	-	25 969
Inne	-	- 184	131	3	1	-	- 49
Stan na 31.12.2019	142	85 910	247 957	8 431	19 726	397	362 563
Wartość netto							
Stan na 31.12.2019	15 049	70 314	145 545	3 696	5 026	3 469	243 099

Rok zakończony 31.12.2018	Grunty własne	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Stan na 01.01.2018	8 839	144 180	333 185	11 332	23 461	17 558	538 555
Nabycie	-	688	13 862	1 225	16	28 059	43 850
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	75	608	1 423	30	249	115	2 500
Likwidacje	-	- 21	- 1 340	- 1 300	- 636	-	- 3 297
Zbycie składników majątku	-	-	- 1 705	- 908	- 22	-	- 2 635
Oddanie środków trwałych w budowie do użytkowania	50	2 430	13 461	515	762	- 17 218	-
Inne	-	-	8	- 1	- 7	-	-
Stan na 31.12.2018	8 964	147 885	358 894	10 893	23 823	28 514	578 973
Umorzenie i utrata wartości							
Stan na 01.01.2018	61	77 316	219 102	8 833	18 776	195	324 283
Eliminacja wskutek likwidacji składników majątku	-	- 13	- 1 332	- 1 258	- 636	-	- 3 239
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	-	-	- 1 416	- 892	- 10	-	- 2 318
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	468	1 128	30	203	-	1 829
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	-	-	-
Odwrócenie odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości	-	- 11	-	-	-	- 3	- 14
Koszty amortyzacji	-	3 512	17 997	1 075	1 168	-	23 752
Inne	-	-	2	-	- 2	-	-
Stan na 31.12.2018	61	81 272	235 481	7 788	19 499	192	344 293
Wartość netto							
Stan na 31.12.2018	8 903	66 613	123 413	3 105	4 324	28 322	234 680

Zwiększenie stanu środków trwałych w latach 2018-2019 roku dotyczyło inwestycji rozwojowych związanych z folią nanoErgis oraz taśmami PET (Ergis S.A.), inwestycji w linię B4 do produkcji laminatów i folii PET (MKF-Schimanski GmbH) oraz inwestycji odtworzeniowych.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa ocenia, że okresy użytkowania aktywów przyjęte dla celów amortyzacji odzwierciedlają oczekiwany okres przynoszenia korzyści ekonomicznych przez te aktywa w przyszłości.

Wartość bilansowa środków trwałych użytkowanych na dzień 31.12.2019 na mocy umów leasingu finansowego wynosi 19.711 tys. zł (na dzień 31.12.2018: 9.999 tys. zł).

Wartość brutto środków trwałych całkowicie umorzonych lecz nadal użytkowanych na dzień 31.12.2019 wynosi 154.655 tys. zł (na dzień 31.12.2018: 143.709 tys. zł).

W 2019 roku Grupa aktywowała 244 tys. zł kosztów finansowania zewnętrznego (41 tys. zł w 2018 roku).

16.1 Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenie

ERGIS S.A.: zabezpieczeniem kredytów bankowych są następujące aktywa: hipoteki kaucyjne na nieruchomości w Wąbrzeźnie oraz w Oławie o łącznej wartości księgowej 32,8 mln zł; cesja należności w wysokości 10 mln zł, zastaw rejestrowy na zapasach o wysokości 20 mln zł, zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 62,9 mln zł.

FLEXERGIS: jako zabezpieczenie kredytów inwestycyjnych i obrotowych zaciągniętych przez spółkę objęte zastawem rejestrowym są maszyny o łącznej wartości 4,6 mln zł. Przedmiotem zabezpieczenia kredytów są również nieruchomości spółki - wartość hipotek to 14,4 mln zł.

MKF-ERGIS SP. z o.o.: zabezpieczeniem kredytów bankowych są: hipoteka na nieruchomości w Wąbrzeźnie o wartości księgowej 10,2 mln zł, zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości księgowej 7 mln zł.

MKF-SCHIMANSKI-ERGIS GMBH: zabezpieczeniem kredytów w rachunku bieżącym są: zastaw na zapasach w wysokości 4,6 mln EUR, cesja należności w wysokości 3,5 mln EUR. Zabezpieczeniem zaciągniętego w 2018 roku kredytu inwestycyjnego na zakup linii produkcyjnej B4 są: hipoteka na nieruchomości o wartości 3,8 mln EUR oraz zastaw na wyżej wymienionej linii o wartości 3,8 mln EUR.

ERGIS-RECYCLING: Zabezpieczeniem kredytu bankowego jest zastaw na linii technologicznej o wartości 2,3 mln zł.

17. Nieruchomości inwestycyjne

Spółki Grupy nie posiadają nieruchomości inwestycyjnych.

18. Wartość firmy

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Stan na początek roku obrotowego	99 010	99 010
Stan na koniec roku obrotowego	<u>99 010</u>	<u>99 010</u>
Skumulowane odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości	<u>- 78 602</u>	<u>- 78 602</u>
Stan na początek roku obrotowego	- 78 602	- 78 602
Stan na koniec roku obrotowego	<u>- 78 602</u>	<u>- 78 602</u>
Wartość bilansowa	<u>20 408</u>	<u>20 408</u>

Wartość firmy powstała na skutek przejęcia spółek: Flexergis Sp. z o.o., MKF-Schimanski-Ergis GmbH (dawniej spółki MKF-Folien GmbH Minderjahn + Kiefer, Schimanski GmbH), Circular Packaging Design Sp. z o.o. (dawniej Lonni Sp. z o.o.), Numeratis Sp. z o.o., Trend Tapety Sp. z o.o. oraz w wyniku połączenia ERGIS S.A. i Eurofilms S.A. (obecnie Ergis S.A. Oddział w Oławie). Odpisem aktualizacyjnym objęto w całości wartość firmy związanej z nabyciem spółek MKF-Ergis GmbH, Schimanski-Ergis GmbH, Lonni Sp. z o.o. oraz Trend Tapety Sp. z o.o..

18.1 Alokacja wartości firmy do jednostek generujących przepływy pieniężne

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy została alokowana do następujących jednostek generujących środki pieniężne (CGU):

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
- Opakowania przemysłowe (Ergis S.A. Oddział w Oławie)	19 032	19 032
- Opakowania drukowane (Flexergis Sp. z o.o.)	1 370	1 370
- Pozostała działalność (Numeratis Sp. z o.o.)	<u>6</u>	<u>6</u>
	<u>20 408</u>	<u>20 408</u>

Możliwą do odzyskania wartość tej jednostki generującej środki pieniężne określa się na podstawie wartości użytkowej, obliczonej między innymi przy wykorzystaniu prognozowanych przepływów pieniężnych przyjętych do zatwierdzonych przez Zarząd jednostki dominującej pięcioletnich planów finansowych.

18.2 Utrata wartości firmy oraz pozostałych aktywów trwałych

Grupa identyfikuje następujące jednostki generujące środki pieniężne (CGU), z wyszczególnieniem CGU, do których alokowano wartość firmy:

1. Folie miękkie i inne wyroby PVC
2. Opakowania przemysłowe (alokowano wartość firmy)
3. Opakowania drukowane (alokowano wartość firmy)
4. Recycling
5. Dywizja Folii Twardych
6. Pozostała działalność (alokowano wartość firmy)

Grupa przeprowadziła na dzień 31.12.2019 analizę przesłanek pochodzących z zewnętrznych oraz wewnętrznych źródeł informacji mogących wskazywać na utratę wartości aktywów w Grupie, odrębnie dla poszczególnych CGU. Grupa zidentyfikowała jedną przesłankę zewnętrzną odnoszącą się do CGU Dywizja Folii Twardych - odchodzenie od PVC na rynku opakowań dla żywności. Ponadto zidentyfikowano przesłanki wewnętrzne - w 2019 roku zaobserwowano pogorszenie wyników CGU Opakowania drukowane oraz Recycling.

Grupa przeprowadziła na dzień 31.12.2019 testy na utratę wartości dla CGU, do których alokowano wartość firmy (Opakowania przemysłowe oraz Opakowania drukowane, natomiast ze względu na nikłą istotność odstępiono od testu dla CGU Pozostała działalność, który zanotował wzrost EBITDA), a ponadto, kierując się opisanymi powyżej przesłankami przeprowadziła na dzień 31.12.2019 testy na utratę wartości aktywów trwałych dla CGU Dywizja Folii Twardych oraz Recycling.

Grupa sporządza prognozy finansowe w cenach stałych i stosuje stopy dyskontowe (WACC) realne.

Grupa przyjęła dla poszczególnych CGU następujące stopy dyskontowe:

CGU	Stopa dyskontowa nominalna	Stopa dyskontowa realna
2. Opakowania przemysłowe	8,86%	6,00%
3. Opakowania drukowane	9,84%	6,95%
4. Recycling	10,16%	7,27%
5a. Dywizja Folii Twardych - w części dotyczącej Polski	10,00%	7,11%
5b. Dywizja Folii Twardych - w części dotyczącej Niemiec	7,82%	6,34%

Wybrane, główne założenia przyjęte do kalkulacji stóp dyskontowych:

- stopa wolna od ryzyka: 0,36% - Niemcy; 1,94% - Polska;
- premia za ryzyko kraju: 0% - Niemcy; 0,84% - Polska;
- współczynnik beta odlewarowany: 0,82;
- premia za wielkość spółki: w przedziale od 2% do 5%;
- ryzyko specyficzne: ryzyko związane z inwestycją, których efekty uwzględniono w kalkulacji wartości odzyskiwalnej, dotyczące nowo uruchomionej linii B4 w CGU Dywizja Folii Twardych - dodano 1% do stopy dyskontowej;
- ryzyko specyficzne: ryzyko związane z malejącym zainteresowaniem opakowaniami PVC u producentów żywności, dotyczące CGU Dywizja Folii Twardych - dodano 0,25% do stopy dyskontowej;
- koszt kapitału obcego (kredytu) przed opodatkowaniem: 2,76% - Niemcy; 3,96% - Polska;
- przyjęto założenie, że w perspektywie długoterminowej struktura finansowania działalności operacyjnej będzie zgodna ze strukturą charakterystyczną dla branży: udział kapitału własnego w kapitale ogółem na poziomie - 65%, udział kapitału obcego - 35%.

Testy przeprowadzono na podstawie planu finansowego Grupy na rok 2020 zatwierdzonego przez Zarząd spółki dominującej oraz prognoz sporządzonych przez Zarząd spółki dominującej na lata 2021-2024.

Wyniki testów kształtują się następująco:

CGU	Wartość bilansowa aktywów	w tym: wartość firmy	Obliczona wartość odzyskiwalna	Nadwyżka wartości odzyskiwalnej (+) / niedobór (-)	% nadwyżki / niedoboru wartości odzyskiwalnej
2. Opakowania przemysłowe	157 026	19 032	341 119	184 093	117,2%
3. Opakowania drukowane	31 515	1 370	55 301	23 786	75,5%
4. Recycling	10 237	-	12 408	2 172	21,2%
5. Dywizja Folii Twardych	80 866	-	90 865	9 999	12,4%

Główne założenia przyjęte do prognoz:

- prognozowane wyniki operacyjne dla poszczególnych CGU nie odbiegają znacząco od ich średnich wyników operacyjnych uzyskiwanych w okresie ostatnich 3 lat. Wyjątkiem jest CGU Dywizja Folii Twardych, którego prognozowane wyniki operacyjne uwzględniają efekty dokonanej w 2018 roku inwestycji w linię B4 do produkcji folii oraz laminatów PET. Korzyści z nowej linii przyjęto w wysokości wynikającej z założonego biznes planu dla tej inwestycji. Zarząd spółki MKF-Schimanski-Ergis GmbH wchodzącej w skład Dywizji Folii Twardych oraz Zarząd jednostki dominującej uznają, że założone korzyści są prawdopodobne do realizacji;

- współczynniki g (wzrostu w okresie rezydualnym) przyjęto na poziomie 0%;

- przyjęto inwestycje na poziomie odtworzeniowych, niezbędnych do utrzymania istniejącego potencjału produkcyjnego, na podstawie danych historycznych. Nie uwzględniono nowych inwestycji rozwojowych oraz ich efektów.

Grupa dokonała analizy wrażliwości wartości odzyskiwalnej na zmiany stopy dyskontowej oraz przyjętych wyników operacyjnych (EBIT). Poniżej przedstawiono wpływ zwiększenia stóp dyskontowych oraz pogorszenia wyników operacyjnych na wartość odzyskiwalną oraz wyniki testów.

CGU	Wartość bilansowa aktywów	Dla przyjętych stóp i EBIT		Dla stóp dyskontowych większych o 1 pkt. proc.		Dla EBIT niższego o 10%	
		Obliczona wartość odzyskiwalna	Obliczona wartość odzyskiwalna	Nadwyżka wartości odzyskiwalnej (+) / niedobór (-)	Obliczona wartość odzyskiwalna	Nadwyżka wartości odzyskiwalnej (+) / niedobór (-)	
2. Opakowania przemysłowe	157 026	341 119	291 929	134 903	312 800	155 774	
3. Opakowania drukowane	31 515	55 301	47 049	15 535	50 441	18 926	
4. Recycling	10 237	12 408	10 752	516	11 655	1 419	
5. Dywizja Folii Twardych	80 866	90 865	78 708	-2 158	84 534	3 668	

Wyniki analizy wrażliwości wskazują, że zwiększenie realnej stopy dyskontowej o 1 punkt procentowy spowodowało by konieczność dokonania odpisów aktualizacyjnych wartości aktywów w CGU Dywizja Folii Twardych.

19. Wartości niematerialne

Rok zakończony 31.12.2019	Znaki graficzne	Licencje, oprogramo- wanie	Razem
Wartość brutto			
Stan na 01.01.2019	-	8 795	8 795
Zakup	6	32	38
Zbycie	-	- 18	- 18
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	- 28	- 28
Ujawnienie *)	60	-	60
Likwidacja	-	- 175	- 175
Stan na 31.12.2019	66	8 606	8 672
Umorzenie i utrata wartości			
Stan na 01.01.2019	-	8 060	8 060
Koszty amortyzacji	7	242	249
Zbycie	-	- 17	- 17
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	- 28	- 28
Ujawnienie *)	3	-	3
Likwidacja	-	- 176	- 176
Stan na 31.12.2019	10	8 081	8 091
Wartość netto			
Stan na 31.12.2019	56	525	581
Rok zakończony 31.12.2018			
Wartość brutto			
Stan na 01.01.2018	-	8 429	8 429
Zakup	-	304	304
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	88	88
Likwidacja	-	- 26	- 26
Stan na 31.12.2018	-	8 795	8 795
Umorzenie i utrata wartości			
Stan na 01.01.2018	-	7 718	7 718
Koszty amortyzacji	-	279	279
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	89	89
Likwidacja	-	- 26	- 26
Stan na 31.12.2018	-	8 060	8 060
Wartość netto			
Stan na 31.12.2018	-	735	735

*) Ujawnione znaki graficzne prezentowane były dotychczas jako rozliczenia międzyokresowe czynne.

20. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Szczegółowe informacje o podmiotach stowarzyszonych Grupy na dzień 31.12.2019 oraz 31.12.2018 przedstawiają się następująco:

Nazwa jednostki stowarzyszonej	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Udziały		Wycena metodą praw własności	
			Stan na	Stan na	Stan na	Stan na
			31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
			%	%		
Tromar Sp. z o.o.	Produkcja chemikaliów organicznych	Oława	48	48	61	78

Poniżej przedstawiono podsumowanie danych finansowych dotyczących jednostek stowarzyszonych Grupy:

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Aktywa razem	243	243
Zobowiązania razem	115	142
Aktywa netto	128	101
Udziały Grupy w aktywach netto jednostek stowarzyszonych	48	48
Przychody ogółem	1 239	1 294
Zysk ogółem za okres obrotowy	24	17
Udziały grupy w zysku jednostek stowarzyszonych	12	8

21. Wspólne przedsięwzięcia

Grupa nie posiada udziałów we wspólnych przedsięwzięciach.

22. Pozostałe aktywa finansowe

	Obrotowe		Trwałe	
	Stan na	Stan na	Stan na	Stan na
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Akcje i udziały nienotowane - wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	9	39	50
Pożyczki udzielone jednostkom pozostałym - wyceniane w zamortyzowanym koszcie	28	29	15	17
Kontrakty forward w walutach obcych - wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	41	-	-
Razem pozostałe aktywa finansowe	28	79	54	67

23. Pozostałe aktywa

	Obrotowe		Trwałe	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Rozliczenia międzyokresowe czynne	1 136	1 586	9	56
Należności długoterminowe	-	-	37	37
Zapłacona zaliczka na przyszłe inwestycje	-	-	-	2 127
	1 136	1 586	46	2 220

Zgodnie z umową o współpracy Ergis S.A. i SAULE Sp. z o. o z dnia 17.10.2017, której celem jest rozwój produkcji ultrabariery folii z PET do zastosowań w giętkich elementach elektronicznych, Jednostka Dominująca przekazała pierwszą część zaliczki do SAULE w wysokości 2 mln zł.

Zakres współpracy obejmuje prowadzenie prac badawczo rozwojowych; wyleasingowaniu przez Saule Sp. z o. o. od Ergis S.A. urządzeń niezbędnych do prac badawczo rozwojowych o wartości ok. 3,2 mln zł; udzieleniu Ergis S.A. przez Saule Sp. z o.o. ograniczonej licencji na produkcję i sprzedaż produktów UHB-PET; zapłaceniu przez Ergis S.A. na rzecz Saule Sp. z o. o., w latach 2017-2019, w trzech ratach zaliczek na poczet opłat licencyjnych w łącznej wysokości 4,5 mln zł; uzyskaniu praw do nabycia przez ERGIS S.A. lub spółki zależne od Saule Sp. z o. o. praw licencyjnych na rozwijane w ramach tej współpracy procesy technologiczne związane z produkcją UHB-PET oraz innych praw licencyjnych związanych z produkcją odmian UHB-PET, za kwoty uzależnione od uzyskiwanych efektów ekonomicznych.

Pierwotnie zakładano, że okres testów i badań powinien zakończyć się w 2020 roku. Po spełnieniu warunków dotyczących między innymi kosztów produkcji i własności prototypowych folii UHB-PET, Spółka zakładała uruchomienie produkcji UHB-PET w latach 2020-2025 z szacowanym kosztem inwestycji na ok 100 mln PLN. W grudniu 2019 roku NCBiR negatywnie ocenił części prac w pierwszym etapie projektu i wezwał Saule do uzupełnienia badań oraz wstrzymał finansowanie projektu do czasu usunięcia braków. Mając to na uwadze oraz ocenę zakładanych i spodziewanych rezultatów projektu, Spółka oceniła, że istnieje ryzyko zakończenia prac z efektami mniej korzystnymi od spodziewanych, w związku z tym zawiązała rezerwę w wysokości zapłaconej zaliczki na licencje (2 mln. PLN).

Główne pozycje rozliczeń międzyokresowych czynnych obrotowych stanowią poniesione i rozliczane w czasie koszty:

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Matryce do druku fleksograficznego	92	686
Ubezpieczenia majątkowe, odpowiedzialności cywilnej oraz ubezpieczenia należności	429	504
Pozostałe koszty	615	396
	1 136	1 586

24. Zapasy

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Surowce i materiały (według cen nabycia)	43 483	49 353
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	9 363	9 061
Wyroby gotowe (według kosztu wytworzenia)	59 305	54 540
Towary (według cen nabycia)	4 660	4 710
	116 811	117 664

Grupa dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartość zapasów z lat ubiegłych w wysokości 469 tys. zł. Odwrócenie dotyczyło zapasów na skutek wystąpienia następujących przesłanek: sprzedaż przeterminowanych zapasów, złomowanie części oraz zużycie surowców w produkcji.

Grupa utworzyła odpis aktualizujący wartość zapasów w wysokości 1.262 tys. zł.

Na dzień 31.12.2019 utworzono odpis aktualizujący z tytułu ostrożnej wyceny korygujący wycenę wyrobów i towarów do cen sprzedaży w przypadkach, gdy wartość księgowa zapasów była niższa od ceny sprzedaży.

Prawo Grupy do dysponowania zapasami zostało ograniczone.

W celu zabezpieczenia kredytów bankowych ustanowiono na zapasach zastaw rejestrowy w wysokości 41.623 tys. zł na dzień 31.12.2019 (39.814 tys. zł na dzień 31.12.2018).

25. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Należności z tytułu dostaw i usług	58 691	101 002
Odpis aktualizujący wartość należności	- 4 868	- 4 604
	<u>53 823</u>	<u>96 398</u>
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	2 658	3 784
Należny podatek od dywidendy	3 208	3 214
Zaliczki przekazane na dostawy	196	153
Inne należności	222	207
	<u>6 284</u>	<u>7 358</u>
Razem należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	<u>60 107</u>	<u>103 756</u>

Pozycja "Należny podatek od dywidendy" dotyczy należności z tytułu zapłaconego podatku od dywidendy, o zwrot której ubiega się jednostka dominująca. Jednostka dominująca złożyła komplet dokumentów do Urzędu Skarbowego w dniu 12.10.2018. Zwrot nastąpił w lutym 2020 roku.

25.1 Należności z tytułu dostaw i usług

Średni termin spłaty należności z tytułu sprzedaży towarów i usług wynosi około 45 dni. Po upływie terminu płatności od nieuregulowanych należności nalicza się odsetki ustawowe.

Na należności przeterminowane Grupa tworzy odpis aktualizujący: - do 1 miesiąca -1%, od 1 do 3 miesięcy- 5%, od 3 do 6 miesięcy- 10%, - od 6 do 12 miesięcy- 50%, - powyżej roku- 100% .

Przed przyjęciem nowego klienta Grupa stosuje system wewnętrznej oceny kredytowej do oceny zdolności kredytowej potencjalnego klienta i na tej podstawie wyznaczane są limity kredytowe.

Limity kredytowe klientów podlegają okresowej weryfikacji.

Nie ma klientów, od których należności przekroczyłyby 5% ogólnej wartości należności z tytułu dostaw i usług.

W dniu 01.08.2018 Jednostka Dominująca podpisała z ING Commercial Finance Polska S.A. umowę faktoringu z przejęciem przez faktora ryzyka niewypłacalności odbiorcy spółki. Umowa została zawarta do dnia 31.07.2019 z limitem finansowania do 10 mln zł. Faktor wypłaca zaliczkę w wysokości 95 % kwoty należności brutto. W 2019 roku umowa przekształciła się w umowę na czas nieoznaczony. Na dzień 31.12.2019 kwota sfinansowanych należności od odbiorców wynosiła 2,6 mln zł (3,4 mln zł na dzień 31.12.2018).

W dniu 08.03.2019 Jednostka Dominująca podpisała z BNP Paribas Faktoring umowę faktoringu pełnego, z przejęciem ryzyka przez Faktora (90%). Dopuszczalny limit finansowania 20 mln zł. Umowa została podpisana na czas nieokreślony. Na dzień 31.12.2019 kwota sfinansowanych należności od odbiorców wyniosła 15,3 mln zł.

W dniu 11.03.2019 Jednostka Dominująca podpisała z mBank Faktoring umowę faktoringu pełnego, z przejęciem ryzyka przez Faktora (90%). Dopuszczalny limit finansowania 10 mln zł. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Na dzień 31.12.2019 kwota sfinansowanych należności od odbiorców wyniosła 13,1 mln zł.

Umowy z mBank Faktoring podpisały również w dniu 11.03.2019 spółki Flexergis Sp. z o.o. (na dzień 31.12.2019 kwota sfinansowanych należności od odbiorców wyniosła 6,2 mln zł) oraz MKF-Ergis Sp. z o.o. (na dzień 31.12.2019 kwota sfinansowanych należności od odbiorców wyniosła 4,6 mln zł).

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
należności nieprzeterminowane	40 059	80 483
należności przeterminowane od 1 do 30 dni	12 186	14 370
należności przeterminowane od 31 do 90 dni	1 586	1 484
należności przeterminowane od 91 do 180 dni	369	342
należności przeterminowane od 181 do 360 dni	354	233
należności przeterminowane powyżej 360 dni	4 137	4 090
Razem	58 691	101 002

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Stan na początek roku obrotowego	4 604	4 199
Wpływ zastosowania MSSF 9	-	313
Stan na początek roku obrotowego po zastosowaniu MSSF 9	4 604	4 512
Utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości należności	1 691	474
Wykorzystanie odpisów z tytułu utraty wartości należności	- 452	- 85
Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości należności	- 972	- 307
Pozostałe (w tym różnice kursowe z przeliczenia)	- 3	10
Stan na koniec roku obrotowego	4 868	4 604

Określając poziom odzyskiwalności należności z tytułu dostaw i usług Grupa uwzględniła zmiany ich jakości od dnia udzielenia kredytu kupieckiego do dnia sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na duży zasięg bazy klientów i brak powiązań między nimi.

Prawo Grupy do dysponowania należnościami zostało ograniczone.

Według stanu na dzień 31.12.2019 cesja należności w wysokości 25.203 tys. zł stanowi zabezpieczenie kredytów bankowych (43.235 tys. zł na dzień 31.12.2018).

26. Należności z tytułu leasingu finansowego

Zgodnie z umową o współpracy z SAULE Sp. z o. o, której celem jest rozwój produkcji ultrabarierowych folii z PET do zastosowań w giętkich elementach elektronicznych, Ergis S.A. zakupiła część urządzeń niezbędnych do prac badawczo rozwojowych i przekazała na podstawie umów leasingu SAULE Sp. z o. o.

Wartość leasingu na dzień 31.12.2019 roku wynosi 1.013 tys. zł (całość w należnościach krótkoterminowych). Na dzień 31.12.2018 było to 2.074 tys. zł, w tym część krótkoterminowa 409 tys. zł i część długoterminowa 1.665 tys. zł.

27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych.

Na dzień 31.12.2019 oraz na dzień 31.12.2018 saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składało się z pozycji:

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	25 930	17 324
Lokaty do 3 miesięcy	100	100
	26 030	17 424

28. Kapitał akcyjny

	Kapitał akcyjny		Nadwyżka ze sprzedaży akcji	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Notowanie 12.989.202 akcji zwykłych na okaziciela EUROFILMS S.A. (12.06.2006)	7 794	7 794	-	-
Notowanie 4.026.653 praw do akcji zwykłych na okaziciela serii D EUROFILMS S.A. (24.07.2006)	2 416	2 416	12 736	12 736
Przydział 100.000 akcji zwykłych na okaziciela serii F EUROFILMS S.A. - realizacja Programu Opcji Menedżerskich (01.06.2007)	60	60	321	321
Emisja 31.282.683 akcji zwykłych na okaziciela serii E - emisja połączeniowa z ERGIS S.A. (27.09.2007)	18 770	18 770	49 895	49 895
Umorzenie 8 962 549 akcji zwykłych z dnia 12.10.2007	- 5 378	- 5 378	- 17 646	- 17 646
Umorzenie 1 023 864 akcji zwykłych z dnia 18.09.2017	- 615	- 615	- 4 937	- 4 937
Umorzenie 317 528 akcji zwykłych z dnia 22.08.2018	- 190	- 190	- 1 424	- 1 424
Umorzenie 304 656 akcji zwykłych z dnia 30.07.2019	- 183	-	- 904	-
	22 674	22 857	38 041	38 945

W 2007 roku miało miejsce przejęcie spółki ERGIS S.A. przez EUROFILMS S.A. jednostkę zależną od Ergis S.A., notowaną od 2006 roku na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Przejęcie to zostało rozliczone jako przejęcie odwrotne.

Akcje zwykłe mające pełne pokrycie w kapitale, o wartości nominalnej 0,60 zł, są równoważne pojedynczemu głosowi na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy i posiadają prawo do dywidendy.

28.1 Skup i umorzenie akcji własnych

Zarząd jednostki dominującej podjął uchwałę o rozpoczęciu skupu akcji własnych w celu umorzenia w dniu 16.05.2016. Ilości nabytych oraz umorzonych akcji własnych przedstawia poniższa tabela:

	Ilość (w sztukach)	Wartość (w tys. zł)
Stan na 01.01.2018	168 593	946
Nabycie w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018	453 591	1 755
Umorzenie w dniu 22.08.2018	- 317 528	- 1 614
Stan na 31.12.2018	304 656	1 087
Nabycie w okresie od 01.01.2019 do 31.12.2019	-	-
Umorzenie w dniu 30.07.2019	- 304 656	- 1 087
Stan na 31.12.2019	-	-

Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego jednostka dominująca nie posiadała akcji własnych.

W dniu 24.06.2019 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Ergis S.A. podjęło uchwałę o umorzeniu 304.656 sztuk zwykłych akcji własnych na okaziciela (serii B1), nabytych przez Spółkę w ramach realizowanego przez nią programu skupu akcji oraz o obniżeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę równą łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 182.793,60 zł. Obniżenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 30.07.2019.

W związku z umorzeniem akcji kapitał zakładowy Ergis S.A. został obniżony o kwotę w wysokości łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 182.793,6 zł i po zarejestrowaniu zmian Statutu Spółki wynosi 22.673.964,60 zł. Kapitał zakładowy dzieli się na 37.789.941 akcji zwykłych na okaziciela, każda o wartości nominalnej 0,60 zł. Ogólna liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu po umorzeniu wynosi 37.789.941.

29. Kapitał rezerwowy

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Kapitał rezerwowy z tytułu różnic kursowych z przeliczenia	3 094	3 154
Kapitał rezerwowy z tytułu obligacji zamiennych	450	450
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	22 462	22 462
	26 006	26 066

Kapitał rezerwowy z aktualizacji dotyczy wyceny rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej przy przejściu Grupy na MSSF.

29.1 Kapitał rezerwowy z tytułu różnic kursowych z przeliczenia

	Wartość brutto zmian	Powiązany podatek dochodowy	Wartość brutto zmian	Powiązany podatek dochodowy
	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2018 31.12.2018
Stan na początek roku obrotowego	3 154	-	2 683	-
Wynikający z przeliczenia transakcji jednostki zagranicznej	- 60	-	471	-
Stan na koniec roku obrotowego	3 094	-	3 154	-

Różnice kursowe związane z przeliczeniem na złote polskie wyników działalności zagranicznych jednostek zależnych Grupy księgowane są bezpośrednio w kapitale rezerwowym z tytułu różnic kursowych z przeliczenia.

29.2 Kapitał rezerwowy z tytułu obligacji zamiennych

Nadwyżka ze sprzedaży opcji na obligacje zamienne stanowi składnik kapitałowy (prawa konwersji) 30 tys.obligacji zamiennych oprocentowanych na 7,3%. Obligacje te zostały wykupione w grudniu 2013 roku i zastąpione kredytem bankowym.

30. Zysk zatrzymany i dywidendy

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Stan na początek roku obrotowego	124 650	120 930
Wpływ zastosowania MSSF 9	-	- 313
Stan na początek roku obrotowego po zastosowaniu MSSF 9	124 650	120 617
Zysk netto przypadający członkom jednostki dominującej	11 483	11 646
Wypłata dywidendy	- 3 779	- 7 613
Stan na koniec roku obrotowego	132 354	124 650

W dniu 16.07.2019 została wypłacona dywidenda z zysku wypracowanego w 2018 roku w wysokości 0,10 zł na akcję.
W dniu 16.07.2018 została wypłacona dywidenda z zysku wypracowanego w 2017 roku w wysokości 0,20 zł na akcję.
Na dzień 31.12.2019 nie istnieją ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

Zgodnie z art. Art. 396 §1 Kodeksu Spółek Handlowych, któremu podlega Jednostka dominująca, na pokrycie straty należy utworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału akcyjnego. Na dzień 31.12.2019 wysokość kapitału zapasowego Jednostki dominującej wynosi 130 882 tys. zł.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału podstawowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega podziałowi na inne cele.

31. Kapitały przypadające akcjonariuszom niekontrolującym

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Stan na początek roku obrotowego	408	487
Udział w zyskach w ciągu roku	16	- 81
Zmniejszenie udziału Grupy w jednostce zależnej	-	-
Wpływ dywidendy wypłaconej przez jednostkę zależną	-	-
Różnice kursowe z konsolidacji	-	2
Saldo na koniec okresu	424	408

32. Kredyty i pożyczki otrzymane

	Krótkoterminowe		Długoterminowe	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Zabezpieczone				
Kredyty w rachunku bieżącym	31 787	67 000	6 710	13 891
Kredyty inwestycyjne	20 867	26 538	47 821	50 621
	52 654	93 538	54 531	64 512

32.1 Umowy kredytowe

Podmiot finansujący / rodzaj kredytu	Waluta kredytu	Wartość udzielonego kredytu	Na dzień 31.12.2019			Termin spłaty	Zobowiązanie na 31.12.2018
			Zobowiązanie wraz z naliczonymi na dzień bilansowy odsetkami				
			w walucie	w zł	w tym cz. długotermin.		
1. ERGIS S.A.							
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	25 000	-	-	-	26.06.2020	754
	EUR		-	-	-		6 771
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / inwestycyjny	zł	16 623	-	-	-	kredyt spłacony	3 311
PEKAO S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	20 500	-	-	-	30.03.2020	-
	EUR	do 3 mln EUR w ramach limitu zł	-	-	-		848
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	12 000	-	2 399	-	31.12.2020	4 799
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	4 000	-	1 817	1 090	30.06.2022	2 543
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	4 000	-	2 667	1 905	30.06.2023	3 429
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	6 000	-	5 143	4 000	30.06.2024	3 443
ING Bank Śląski S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	23 500	-	310	310	06.12.2020	-
	EUR	do 3 mln EUR w ramach limitu zł	-	-	-		7 650
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	30 000	-	-	-	kredyt spłacony	6 000
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	8 800	-	4 685	2 924	31.12.2022	6 444
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	18 000	-	16 110	12 681	31.12.2024	-
mBank S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	13 000	-	-	-	03.02.2020	1 364
	EUR		-	-	-		3 170
mBank S.A. / inwestycyjny	zł	20 000	-	11 773	7 773	30.12.2022	15 777

Umowy kredytowe - ciąg dalszy

Podmiot finansujący / rodzaj kredytu	Waluta kredytu	Wartość udzielonego kredytu	Na dzień 31.12.2019		Termin spłaty	Zobowiązanie na 31.12.2018
			Zobowiązanie wraz z naliczonymi na dzień bilansowy odsetkami			
			w walucie	w zł		
2. FLEXERGIS						
mBank S.A. / inwestycyjny	EUR	1 040	71	302	- 31.12.2020	1 286
mBank S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	3 000	-	0	- 04.02.2020	1 305
mBank S.A. / inwestycyjny	EUR	380	228	971	647 30.09.2022	1 307
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	1 300	-	195	- 30.09.2020	455
ING Bank Śląski S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	17 500	-	14 221	- 25.10.2020	3 571
3. ERGIS-RECYCLING						
ING Bank Śląski S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	7 000	-	6 401	6 401 08.12.2020	6 242
	EUR		-	-		-

Umowy kredytowe - ciąg dalszy

Podmiot finansujący / rodzaj kredytu	Waluta kredytu	Wartość udzielonego kredytu	Na dzień 31.12.2019		Termin spłaty	Zobowiązanie na 31.12.2018
			Zobowiązanie wraz z naliczonymi na dzień bilansowy odsetkami			
			w walucie	w zł		
4. MKF-ERGIS						
PEKAO S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł EUR	20 500 do 3 mln EUR w ramach limitu zł	- 0,5	579 2	- 31.03.2020 **)	9 168 4 631
mBank S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	10 000	-	51	- 31.03.2020	7 053
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / inwestycyjny	zł	3 000	-	-	- kredyt spłacony	283
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / inwestycyjny	EUR	3 750	2 472	10 525	7 012 30.12.2022	13 530
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł EUR	25 000	- 235	- 1 001	26.06.2020	9 812 3 823
5. NUMERATIS						
PEKAO S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	250	-	53	- 31.03.2020	217
6. MKF-SCHIMANSKI-ERGIS GMBH						
Deutsche Bank AG / kredyt inwestycyjny	EUR	3 800	2 842	12 100	9 788 30.09.2025	14 556
Deutsche Bank AG / kredyt w rachunku bieżącym	EUR	3 500	1 921	8 193	- brak	5 732
Commerzbank AG / kredyt w rachunku bieżącym	EUR	2 545	1 805	7 687	- brak	8 776
Razem				107 185	54 531	158 050

W dniu 28.03.2019 Ergis S.A. wraz ze spółkami zależnymi Ergis-Recycling Sp. z o.o. oraz Flexergis Sp. z o.o. podpisała aneks do umowy kredytowej z ING Bank Śląski S.A., zwiększający limit kredytu w rachunku bieżącym z 19 mln na 23,5 mln. Zwiększenie limitu było związane z przystąpieniem Flexergis do wspólnej umowy kredytowej. Dotychczasowa umowa kredytowa Flexergis z ING Bank Śląski została rozwiązana. Nowy termin obowiązywania limitu został ustalony na 06.12.2020.

W 2019 roku spółki Grupy przedłużyły o 1 rok wszystkie pozostałe kredyty w rachunkach bieżących, których terminy spłaty przypadały na rok 2019. Limity żadnego z tych kredytów nie uległy zmianie.

Spadek wartości kredytów w 2019 roku wynika głównie z dokonanych spłat kredytów zgodnie z harmonogramem oraz zmniejszenie zaangażowania kredytów w rachunku bieżącym wynikające z obniżenia kapitału obrotowego. W 2019 roku Ergis S.A. uruchomiła kredyt na finansowanie inwestycji w Oławie (uruchomienie kolejnej linii do produkcji folii stretch wraz z inwestycjami towarzyszącymi).

W dniu 01.10.2019 Ergis S.A. wraz ze spółkami zależnymi zlokalizowanymi w Polsce (Flexergis Sp. z o.o., MKF-Ergis Sp. z o.o., Ergis-Recycling Sp. z o.o. i CPD Sp. z o.o.) zawarł umowę kredytową z konsorcjum banków mBank S.A. i BNP Paribas S.A. Umowa przewiduje udzielenie kredytów krótko i długoterminowych na łączną kwotę nieprzekraczającą 226 mln zł na przyszłe finansowanie spółek Grupy ERGIS. Środki uzyskane z kredytów zostały przeznaczone na refinansowanie istniejących i przyszłych zobowiązań kredytowych spółek Grupy, w tym również wynikających z realizacji projektów wybranych w ramach przeglądu opcji strategicznych.

Uruchomienie kredytu na refinansowanie kredytów inwestycyjnych oraz kredytów w rachunku bieżącym nastąpiło 29.01.2020. Refinansowanie części wydatków inwestycyjnych odtworzeniowych poniesionych w 2019 roku nastąpiło 16.03.2020. Pierwsza rata spłaty kredytu na refinansowanie kredytów inwestycyjnych nastąpiła 31.03.2020. Uruchomienie kredytu na finansowanie projektu skupu akcji własnych w celu umorzenia nastąpi do końca czerwca 2020 roku.

32.2 Naruszenie postanowień umowy kredytowej

W 2019 roku, podobnie jak w roku 2018, Grupa zrealizowała ustalone z bankami wskaźniki finansowe. W obu okresach nie wystąpiły również inne naruszenia umów kredytowych.

33. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

33.1 Ogólne warunki leasingu

Umowy leasingu finansowego dotyczą środków transportowych oraz maszyn i urządzeń produkcyjnych. Czas trwania umów leasingu finansowego wynosi od 3 do 6 lat. Po zakończeniu umowy istnieje możliwość wykupu środków po wartości nominalnej. Zobowiązania z tytułu leasingu zabezpieczone są tytułem własności leasingodawcy na składnikach majątku objętych leasingiem.

33.2 Zobowiązania z tytułu leasingu

	Minimalne opłaty		Wartość bieżąca	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Zobowiązanie do 1 roku	4 529	2 480	4 492	2 460
Zobowiązanie od 1 roku do 5 lat	9 195	4 967	8 834	4 799
Zobowiązanie powyżej 5 lat	1 759	21	1 539	19
	15 483	7 468	14 865	7 278
Koszty bieżące	-	-	618	190
Opłaty minimalne razem	15 483	7 468	15 483	7 468
Uwzględnione w sprawozdaniu finansowym jako:				
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu			4 529	2 480
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu			10 954	4 988
			15 483	7 468

34. Rezerwy

	Bieżące		Długoterminowe	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Rezerwa na św. emerytalne	55	55	843	728
	55	55	843	728

Rok zakończony 31.12.2019

	Rezerwa na św. emerytalne
Stan na 01.01.2019	783
Utworzenie	152
Redukcje wynikające z płatności	- 37
Stan na 31.12.2019	898

Rok zakończony 31.12.2018

	Rezerwa na św. emerytalne
Stan na 01.01.2018	622
Utworzenie	161
Redukcje wynikające z płatności	-
Stan na 31.12.2018	783

Rezerwa na św. emerytalne

Szczegółowy opis rezerwy emerytalnej zaprezentowano w nocie 39.

Rezerwa jest prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji rezerwy długoterminowe oraz rezerwy krótkoterminowe.

35. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Zobowiązanie z tytułu premii dla pracowników Grupy	2 398	1 920
Zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów	3 330	3 491
	5 728	5 411
Rok zakończony 31.12.2019		
	Z tytułu premię dla pracowników Grupy	Z tytułu niewykorzystanych urlopów
Stan na 01.01.2019	1 920	3 491
Utworzenie	2 669	2 615
Redukcje wynikające z płatności	- 1 244	-
Zmiany z tytułu innych zmniejszeń	- 944	- 2 770
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	- 3	- 6
Stan na 31.12.2019	2 398	3 330

Rok zakończony 31.12.2018	Z tytułu premií dla pracowników Grupy	Z tytułu niewykorzystanych urlopów
Stan na 01.01.2018	2 344	2 887
Utworzenie	2 730	1 553
Redukcje wynikające z płatności	- 2 922	-
Zmiany z tytułu innych zmniejszeń	- 239	- 973
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	7	24
Stan na 31.12.2018	1 920	3 491

Zobowiązanie z tytułu premii dla pracowników Grupy

Grupa nalicza zobowiązania na nagrody roczne wypłacane po odbyciu Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe, przyznawane pracownikom na podstawie regulaminów wynagradzania (tzw. 13-tki) oraz w związku z zawartymi warunkami wypłaty nagrody w indywidualnych umowach o pracę, czy też zatwierdzanych przez Rady Nadzorcze nagrody dla Zarządów spółek.

Zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów

Grupa nalicza na zakończenie okresu rozliczeniowego zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów.

36. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	89 427	86 969
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	2 500	2 452
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	4 800	4 664
Zaliczki otrzymane na dostawy	137	115
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	2 651	15 380
Niezafakturowane zobowiązania z tytułu dostaw i usług	2 082	1 346
Inne	2 134	1 402
	103 731	112 328

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane, średni termin płatności wynosi ok. 40 dni.

Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, średni termin płatności wynosi ok. 20 dni.

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płaconą właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych.

37. Przychody przyszłych okresów

Na wartość przychodów przyszłych okresów na dzień bilansowy składają się rozliczane w czasie otrzymane dotacje:

1. Dotacja do linii CAST4 produkującej folię stretch - pozostała do rozliczenia kwota 3.975 tys. zł (spółka Ergis S.A.). Dotacja otrzymana z Państwowej Agencji Rozwoju Przemysłu w 2012 roku. Projekt został ostatecznie rozliczony w 2017 roku i jednostka nie ma ograniczeń w rozporządzaniu dofinansowaną linią technologiczną oraz nie istnieją zapisy w umowie dotacji, które wskazywałyby na ryzyko zwrotu otrzymanej dotacji.

2. Pozostałe dotacje - pozostała do rozliczenia łączna kwota 33 tys. zł;

wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:

	Krótkoterminowe		Długoterminowe	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Przychody przyszłych okresów	742	787	3 266	3 963

38. Majątek socjalny

Ustawa z dnia 04.03.1994 o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników na pełne etaty.

Spółki Grupy tworzą takie Fundusze i dokonują okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszy jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów. Fundusze nie posiadają rzeczowych aktywów trwałych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Grupy. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31.12.2019 wynosi 16 tys. zł (-5 tys. zł na dzień 31.12.2018).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszy.

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Pożyczki udzielone pracownikom	586	591
Środki pieniężne	402	372
Zobowiązania z tytułu Funduszu	- 972	- 968
Saldo po skompensowaniu	16	- 5
	01.01.2019	01.01.2018
	31.12.2019	31.12.2018
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	965	947

39. Świadczenia pracownicze

Spółki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks Pracy. W związku z tym spółki Grupy, na podstawie wyceny dokonanej przez niezależną firmę aktuarialną, tworzą rezerwy na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych.

Poza odprawami emerytalnymi i rentowymi spółki Grupy nie wypłacają innych świadczeń, zarówno w okresie zatrudnienia jak i po jego zakończeniu.

Podsumowanie świadczeń emerytalnych, kwotę rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Bilans otwarcia	783	622
Koszty bieżącego zatrudnienia	81	103
Koszty odsetek [dyskonta]	22	16
Wypłacone świadczenia	- 42	- 42
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Zyski (-) i straty aktuarialne	54	84
w tym związane ze zmianami założeń demograficznych	9	24
w tym związane ze zmianami założeń ekonomicznych	63	29
w tym związane z doświadczeniem	- 18	31
Bilans zamknięcia	898	783
w tym:		
Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych krótkoterminowe	55	55
Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych długoterminowe	843	728

Główne założenia przyjęte do wyceny świadczeń pracowniczych na dzień sprawozdawczy są następujące:

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Stopa dyskontowa (%)	2,10	2,80
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50	2,50
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	11,97	10,59
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzenia (%)	3,00	3,00
Pozostały średni okres zatrudnienia	24	35

Analiza wrażliwości:

Zmiana przyjętej stopy dyskontowej o 0,5 %	wzrost	spadek
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2019	- 52	57
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2018	- 41	44

Zmiana wskaźnika rotacji o 10 %	wzrost	spadek
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2019	- 40	31
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2018	- 28	22

40. Instrumenty finansowe

40.1 Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Grupa zarządza kapitałem tak aby zagwarantować, że należące do niej jednostki będą zdolne kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy.

Cel osiągnięty jest poprzez optymalizację zadłużenia do kapitału własnego.

Ogólna strategia działania Grupy nie zmieniła się od roku ubiegłego.

40.2 Wskaźnik zadłużenia netto do kapitałów własnych

Zarząd jednostki dominującej dokonuje oceny struktury zadłużenia. W ramach oceny dokonywana jest analiza kosztu kapitału oraz rodzajów ryzyka związanego z każdą klasą kapitału. Przyjęto docelowo wskaźnik zadłużenia netto do kapitałów własnych na poziomie nie przekraczającym 130%.

Wskaźnik dźwigni finansowej na koniec roku:

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Zadłużenie	255 847	294 808
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	- 26 030	- 17 424
Zadłużenie netto	229 817	277 384
Kapitał własny	219 499	211 839
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego	105%	131%

40.3 Kategorie instrumentów finansowych

	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
Aktywa finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:		
Kontrakty forward	-	41
Pożyczki i należności:		
Pożyczki i należności	57 492	100 018
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	26 030	17 424
Wyceniane w wartości godziwej przez całkowite dochody:		
Udziały mniejszościowe w spółkach	39	59
	<u>83 561</u>	<u>117 542</u>
Wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:		
Długoterminowe pozostałe aktywa finansowe	54	67
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	57 449	99 972
Krótkoterminowe pozostałe aktywa finansowe	28	79
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	26 030	17 424
	<u>83 561</u>	<u>117 542</u>
Zobowiązania finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:		
Kontrakty forward	-	-
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:		
Kredyty i inne zobowiązania	222 081	273 182
Razem zobowiązania finansowe	<u>222 081</u>	<u>273 182</u>
Wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:		
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	54 531	64 512
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	10 954	4 988
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	98 931	107 664
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	52 654	93 538
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	4 529	2 480
Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	482	-
	<u>222 081</u>	<u>273 182</u>

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne znaczące koncentracje ryzyka kredytowego w odniesieniu do pożyczek i należności.

Wyżej wykazana wartość bilansowa odzwierciedla maksymalne narażenie Grupy na ryzyko kredytowe z tytułu takich pożyczek i należności.

Nie ma istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a wartością godziwą instrumentów finansowych.

40.4 Cele zarządzania ryzykiem finansowym

Zarząd jednostki dominującej koordynuje dostęp do krajowych i międzynarodowych rynków finansowych, monitoruje ryzyko finansowe związane z działalnością Grupy i zarządza nim.

Ryzyko, na które narażona jest Grupa, obejmuje ryzyko rynkowe (w tym ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej w wartości godziwej oraz ryzyko cenowe), a także ryzyko kredytowe, ryzyko płynności i ryzyko oprocentowania przepływów pieniężnych.

Zarząd jednostki dominującej weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka, jak również monitoruje ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego, środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe.

Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskiwanie środków finansowych na działalność Grupy.

Grupa posiada także inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez jednostki działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu forward.

Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności jednostek oraz wynikających z używanych przez nie źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Grupę jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

40.5 Ryzyko rynkowe

Działalność Grupy wiąże się przede wszystkim z narażeniem na ryzyko finansowe wynikające ze zmian kursów walut oraz stóp procentowych.

Grupa zawiera różnorodne umowy o charakterze finansowych instrumentów pochodnych dla celów zarządzania ryzykiem kursowym i walutowym, w tym:

- kontrakty forward zabezpieczające przed ryzykiem kursowym związanym z eksportem produktów podstawowej działalności do strefy EUR;
- swap stóp procentowych w celu obniżenia ryzyka wynikającego z rosnących stóp procentowych;

Narażenie Grupy na ryzyko rynkowe ani sposób jego pomiaru i zarządzania nim nie uległy zmianie.

40.6 Zmiany zobowiązań wynikających z działalności finansowej

Poniższa tabela prezentuje zmiany zobowiązań wynikających z działalności finansowej:

Rok zakończony 31.12.2019	Kredyty i pożyczki bankowe	Leasing finansowy	Pochodne instrumenty finansowe	Razem zobowiązania finansowe
Stan na 01.01.2019	158 050	7 468	-	165 518
Zaciągnięcie kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	30 858	12 388	-	43 246
Splata kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	- 81 948	- 4 373	-	- 86 321
Zmiany wartości godziwych	-	-	-	-
Wpływ różnic kursowych	225	-	-	225
Wpływ odsetek naliczonych	-	-	-	-
Stan na 31.12.2019	107 185	15 483	-	122 668

Rok zakończony 31.12.2018	Kredyty i pożyczki bankowe	Leasing finansowy	Pochodne instrumenty finansowe	Razem zobowiązania finansowe
Stan na 01.01.2018	178 841	5 844	-	184 685
Zaciągnięcie kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	35 272	4 586	-	39 858
Splata kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	- 57 361	- 2 962	-	- 60 323
Zmiany wartości godziwych	-	-	-	-
Wpływ różnic kursowych	1 298	-	-	1 298
Wpływ odsetek naliczonych	-	-	-	-
Stan na 31.12.2018	158 050	7 468	-	165 518

40.7 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe

Potencjalnie możliwe zmiany w zakresie ryzyka rynkowego Grupa oszacowała następująco:

- 1 % zmiana w zakresie stopy procentowej zł (wzrost lub spadek stopy procentowej),
- 1 % zmiana w zakresie stopy procentowej USD (wzrost lub spadek stopy procentowej),
- 1 % zmiana w zakresie stopy procentowej EUR (wzrost lub spadek stopy procentowej),
- 10 % zmiana kursu walutowego zł/USD (wzrost lub spadek kursu walutowego)
- 10 % zmiana kursu walutowego zł/EUR (wzrost lub spadek kursu walutowego)

Wpływ potencjalnych zmian na wynik finansowy i kapitał Grupy:

Pozycja	Wartość pozycji tys. zł	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na kapitał		wpływ na wynik		wpływ na kapitał	
		+1% zł	-1% zł	+1% zł	-1% zł	10%	-10%	10%	-10%
		+1% USD	-1% USD	+1% USD	-1% USD				
		+1% EUR	-1% EUR	+1% EUR	-1% EUR				
Aktywa fin. w walucie obcej	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pien., ich ekwiwalenty	26 030	260	- 260	-	-	-	-	-	-
Środki pien., ich ekwiwalenty w walucie obcej	21 753	-	-	-	-	2 175	- 2 175	-	-
Wartości dostaw i usług, poz. nal. w walucie obcej	15 691	-	-	-	-	1 569	- 1 569	-	-
Wpływ na aktywa fin. przed opodatkowaniem		260	- 260	-	-	3 744	- 3 744	-	-
Podatek		49	- 49	-	-	711	- 711	-	-
Wpływ na aktywa fin. po opodatkowaniu		211	- 211	-	-	3 033	- 3 033	-	-

Wpływ potencjalnych zmian na wynik finansowy i kapitał Grupy - ciąg dalszy:

Pozycja	Wartość pozycji tys. zł	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na kapitał		wpływ na wynik		wpływ na kapitał	
		+1% zł	-1% zł	+1% zł	-1% zł	10%	-10%	10%	-10%
		+1% USD	-1% USD	+1% USD	-1% USD				
		+1% EUR	-1% EUR	+1% EUR	-1% EUR				
Zobowiązania fin.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług, poz. zobowiązania w walucie obcej	39 051	-	-	-	-	- 3 905	3 905	-	-
Kredyty i leasing w walucie obcej o zmiennej stopie %	40 781	- 408	408	-	-	- 4 078	4 078	-	-
Kredyty i leasing w walucie obcej o stałej stopie %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i leasing w walucie własnej o stałej stopie %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i leasing w walucie własnej o zmiennej stopie %	81 887	- 819	819	-	-	-	-	-	-
Wpływ na zobowiązania fin. przed opodatkowaniem		- 1 227	1 227	-	-	- 7 983	7 983	-	-
Podatek		- 233	233	-	-	- 1 517	1 517	-	-
Wpływ na zobowiązania fin. po opodatkowaniu		- 994	994	-	-	- 6 466	6 466	-	-
Razem zwiększenie / zmniejszenie		- 783	783	-	-	- 3 433	3 433	-	-

40.8 Zarządzanie ryzykiem walutowym

Grupa zawiera określone transakcje denominowane w walutach obcych.

W związku z tym pojawia się ryzyko wahań kursów walut. Ryzykiem tym zarządza się w ramach zatwierdzonych zasad działania przy wykorzystaniu walutowych kontraktów forward.

Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań pieniężnych Grupy denominowanych w walutach obcych (przy czym w przypadku spółek niemieckich jako waluty obce rozumie się inne niż EUR) na dzień bilansowy przedstawia się następująco:

	Aktywa		Zobowiązania	
	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2018
EUR	35 281	34 988	79 624	117 089
USD	2 162	3 296	204	1 315
GBP	1	305	4	-

40.8.1 Wrażliwość na ryzyko walutowe

Grupa jest narażona przede wszystkim na ryzyko związane ze zmianą kursu EUR/PLN.

Stopień wrażliwości Grupy na 10% wzrost i spadek kursu wymiany złotego polskiego na waluty obce przedstawiony jest w poniższej tabeli.

10% to stopa wrażliwości wykorzystywana w wewnętrznych raportach dotyczących ryzyka walutowego przeznaczonych dla Zarządu jednostki dominującej i odzwierciedlających ocenę dotyczącą możliwych zmian kursów wymiany walut obcych.

Analiza wrażliwości obejmuje wyłącznie nierozliczone pozycje pieniężne denominowane w walutach obcych i koryguje przewalutowanie na koniec okresu obrachunkowego o 10% zmianę kursów.

Analiza ta obejmuje kredyty zewnętrzne oraz pożyczki udzielone jednostkom zagranicznym Grupy denominowane w walutach odmiennych od waluty wierzyciela lub dłużnika.

Wartość dodatnia w poniższej tabeli wskazuje wzrost zysku i zwiększenie pozostałego kapitału własnego towarzyszące wzmocnieniu się kursu wymiany złotego polskiego na waluty obce o 10%. W przypadku 10% osłabienia złotego polskiego w stosunku do danej waluty obcej wartość ta byłaby ujemna, a wpływ na wynik finansowy i kapitały byłby odwrotny.

	Wpływ zmiany EUR (+10%)		Wpływ zmiany USD (+10%)	
	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Wynik finansowy	- 3 592	- 6 650	159	160

Zdaniem zarządu analiza wrażliwości nie jest reprezentatywna dla ryzyka kursowego, ponieważ narażenie na koniec roku nie odzwierciedla poziomu narażenia w ciągu całego roku obrotowego. Sprzedaż denominowana w EUR ma charakter sezonowy; spada w ostatnim kwartale roku obrotowego, co powoduje zmniejszenie wartości należności w EUR na koniec roku.

40.8.2 Kontrakty forward zabezpieczające przed ryzykiem różnic kursowych

Wycena instrumentów pochodnych Grupy zaklasyfikowana jest do poziomu 2 hierarchii wartości godziwej.

Grupa prowadzi politykę zawierania kontraktów forward w odniesieniu do należności w walutach obcych. Zawierane przez Grupę transakcje nie spełniają kryteriów rachunkowości zabezpieczeń.

Poniższe tabela przedstawia szczegóły dotyczące walutowych kontraktów forward niezrealizowanych na koniec poszczególnych okresów sprawozdawczych:

Średni kurs wymiany		Wartość w walucie obcej		Wartość umowna		Wartość godziwa	
2019	2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Sprzedż waluty EUR

do 3 miesięcy	-	4,3567	-	600	-	2 614	-	2 640
od 3 do 6 miesięcy	-	4,3660	-	500	-	2 183	-	2 198
od 6 do 12 miesięcy	-	-	-	-	-	-	-	-
				1 100		4 797		4 838

40.9 Zarządzanie ryzykiem stóp procentowych

Grupa jest narażona na ryzyko stóp procentowych, ponieważ należące do niej podmioty pożyczają środki oprocentowane według zmiennej stopy.

Grupa zarządza tym ryzykiem stosując swapy zabezpieczające stopy procentowe.

Działalność zabezpieczająca podlega regularnej ocenie w celu dostosowania do bieżącej sytuacji stóp procentowych i określonej gotowości poniesienia ryzyka oraz dla zapewnienia optymalnej strategii zabezpieczeń poprzez pozycjonowane bilansu lub w formie ochrony kosztów odsetkowych za pomocą zróżnicowanych cykli odsetkowych.

Narażenie Grupy na ryzyko stóp procentowych związane z aktywami i zobowiązaniami finansowymi omówiono szczegółowo w części noty poświęconej zarządzaniu ryzykiem płynności.

40.9.1 Wrażliwość na wahania stóp procentowych

W punkcie 40.7 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe przedstawiono analizę wrażliwości poszczególnych pozycji aktywów i pasywów na wahania stóp procentowych o 1 punkt procentowy na dzień bilansowy.

Gdyby stopy procentowe były o 1 punkt procentowy wyższe / niższe, a wszystkie inne zmienne zachowały stałą wartość, to:

- wynik Grupy na 31.12.2019 zmniejszyłby się / zwiększyłby się o 783 tys. zł. Zmianę tę spowodowałyby przede wszystkim narażenia Grupy na ryzyko zmiennego oprocentowania zaciągniętych kredytów.

Zmiana stóp procentowych nie ma wpływu na pozostałe kapitały.

Wrażliwość Grupy na ryzyko stóp procentowych wzrosła w bieżącym okresie przede wszystkim wskutek zwiększenia zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu.

40.10 Pozostałe rodzaje ryzyka cenowego

Na wysoce konkurencyjnym rynku, na którym prowadzi działalność Grupa, istnieje ryzyko zmian cen nabywanych materiałów oraz sprzedawanych produktów i towarów. Cechą charakterystyczną światowego rynku przetwórstwa tworzyw sztucznych jest występowanie okresowych niedoborów niektórych surowców, co w pewnych sytuacjach może prowadzić do ograniczenia produkcji.

W celu ograniczenia ewentualnego ryzyka zmian cen nabywanych surowców i materiałów, Grupa prowadzi stały monitoring cen na rynkach światowych tak, aby móc reagować poprzez odpowiednie kształtowanie cen sprzedaży wyrobów gotowych.

40.11 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko, że kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych, w wyniku czego Grupa poniesie straty finansowe.

Grupa stosuje zasadę dokonywania transakcji wyłącznie z kontrahentami o sprawdzonej wiarygodności kredytowej; w razie potrzeby uzyskując stosowne zabezpieczenie jako narzędzie redukcji ryzyka strat finansowych z tytułu niedotrzymania warunków umowy.

W 2018 roku Grupa rozpoczęła współpracę w zakresie faktoringu pełnego z przejściem ryzyka przez faktora. Klienci przekazani do faktoringu otrzymali stosowne limity kredytowe od Ubezpieczyciela faktora. Faktor wypłaca zaliczkę za przekazane faktury w wysokości 95% wartości brutto.

Narażenie Grupy na ryzyko wiarygodności kredytowej kontrahentów jest stale monitorowane.

Na należności z tytułu dostaw i usług składają się kwoty należne od dużej liczby klientów, rozłożone między różne branże i obszary geograficzne.

Prowadzi się bieżącą ocenę kredytów na podstawie kondycji należności, a w razie konieczności Grupa stosuje odpowiednie gwarancje kredytowe.

Grupa nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta ani grupy kontrahentów o podobnych cechach. Jako kontrahentów o podobnych cechach Grupa klasyfikuje podmioty powiązane.

Koncentracja ryzyka kredytowego nie przekracza 5% aktywów pieniężnych brutto w ciągu roku.

Wartość bilansowa aktywów finansowych odpowiada maksymalnemu narażeniu Grupy na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia wartości otrzymanych zabezpieczeń.

40.12 Zarządzanie ryzykiem płynności

Grupa jest narażona na ryzyko utraty płynności, rozumiane jako ryzyko utraty zdolności do regulowania zobowiązań w określonych terminach.

Ryzyko wynika z potencjalnego ograniczenia dostępu do rynków finansowych, co może skutkować brakiem możliwości pozyskania nowego finansowania lub refinansowania swojego zadłużenia.

40.12.1 Tabele ryzyka płynności i ryzyka stóp procentowych

Poniższe tabele przedstawiają informacje o terminach umownej wymagalności zobowiązań finansowych niestanowiących instrumentów pochodnych. Tabele te opracowano na podstawie niezdyktowanych przepływów pieniężnych i zobowiązań finansowych, uszeregowanych według najwcześniejszego możliwego wymaganego terminu płatności. Tabela obejmuje zarówno przepływy pieniężne związane z kapitałem i odsetkami.

Stan na 31.12.2019	Średnia ważona efektywnej stopy %	Poniżej 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesiący	Od 3 miesiący do			Razem
				1 roku	Od 1 do 5 lat	Ponad 5 lat	
Nieoprocentowane	-	73 361	25 570	-	-	-	98 931
Zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego	4,00	384	842	3 303	9 195	1 759	15 483
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej	3,00	1 253	7 346	44 055	54 531	-	107 185
		74 998	33 758	47 358	63 726	1 759	221 599
Stan na 31.12.2018							
Nieoprocentowane	-	75 173	32 462	29	-	-	107 664
Zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego	4,00	212	343	1 925	4 967	21	7 468
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej	3,00	1 955	30 817	60 766	60 599	3 913	158 050
		77 340	63 622	62 720	65 566	3 934	273 182

Grupa korzysta z linii kredytowych - łączna kwota niewykorzystanego kredytu wynosi na dzień bilansowy wyniosła 67.995 tys. zł (40.357 tys. zł na dzień 31.12.2018).

40.13. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartości godziwe aktywów finansowych i zobowiązań finansowych określa się w następujący sposób:

- wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych o warunkach standardowych, znajdujących się w obrocie na aktywnych, płynnych rynkach określa się poprzez odniesienie do cen giełdowych;
- wartość godziwą pozostałych aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (z wyjątkiem instrumentów pochodnych) określa się zgodnie z ogólnie przyjętymi modelami wyceny w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, stosując ceny z dających się zaobserwować bieżących transakcji rynkowych i notowań dealerów dla podobnych instrumentów;
- wartość godziwą instrumentów pochodnych oblicza się przy użyciu cen giełdowych. W przypadku braku dostępu do tych cen stosuje się analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy użyciu odpowiedniej krzywej dochodowości na okres obowiązywania instrumentu dla instrumentów nieopcjonalnych oraz modele wyceny opcji dla instrumentów opcjonalnych;
- wartość godziwą kontraktów gwarancji finansowej określa się przy zastosowaniu modeli wyceny opcji, przy czym główne założenia to prawdopodobieństwo niewywiązania się danego kontrahenta ze zobowiązań ekstrapolowane z rynkowych danych kredytowych oraz kwoty straty w przypadku takiego niewywiązania się.

40.13.1 Instrumenty notowane

Aktywa finansowe w tej kategorii obejmują notowane na giełdzie obligacje umarzalne, weksle i skrypty dłużne. Zobowiązania finansowe obejmują weksle i obligacje bezterminowe.

40.13.2 Instrumenty pochodne

Walutowe kontrakty terminowe forward wycenia się na podstawie rynkowych notowań forwardów walutowych i krzywej dochodowości określonej na podstawie rynkowych stóp procentowych dla kontraktów o takich samych terminach wymagalności.

Swapy stóp procentowych wycenia się na podstawie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych oszacowanych i zdyskontowanych na podstawie krzywej dochodowości określonej przy użyciu odpowiednich rynkowych stóp procentowych.

W opinii Zarządu jednostki dominującej wartości bilansowe aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wykazanych w sprawozdaniu finansowym po zamortyzowanym koszcie są przybliżeniem ich wartości godziwej.

41. Transakcje z jednostkami powiązаныmi**41.1 Transakcje handlowe**

W roku obrotowym jednostki należące do Grupy zawarły następujące transakcje handlowe ze stronami powiązаныmi niebędącymi członkami Grupy:

	Przychody ze sprzedaży		Zakup		Należności od jednostek powiązanych		Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	
	2019	2018	2019	2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Direct-One	-	-	-	-	-	-	-	-
Polskie Towarzystwo Prywatyzacyjne	-	-	824	848	-	-	27	61
Marketis	11	17	249	169	1	1	48	57
Doradztwo Przemysłowe - Tadeusz Nowicki	3	3	895	943	-	-	13	214
40 Mera Office	-	-	95	92	-	-	7	7
Nikodis Sp. z o.o.	2	2	-	-	-	-	-	-
Aurum Polska Sp. z o.o.	3	3	-	-	-	-	-	-
Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych	4	6	-	-	1	-	-	-
Sportergis	6	6	-	-	1	1	-	-
Metropolitan Capital	-	-	-	-	-	-	-	-
Kancelaria Adwokacka P. Kaczorowski	-	-	116	132	-	-	9	9
	29	37	2 179	2 184	3	2	104	348

Direct One, 40 Mera Office, Aurum Polska oraz Polskie Towarzystwo Prywatyzacyjne to podmioty powiązane z Przewodniczącym Rady Nadzorczej Panem Markiem Górskim. Kancelaria Adwokacka Kaczorowski jest podmiotem powiązany z Sekretarzem Rady Nadzorczej Panem Pawłem Kaczorowskim. Marketis, Nikodis oraz Doradztwo Przemysłowe to podmioty powiązane z Prezesem Zarządu Panem Tadeuszem Nowickim. Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych to podmiot powiązany osobowo z Prezesem Zarządu Panem Tadeuszem Nowickim. Sportergis jest stowarzyszeniem powołanym przez Ergis S.A.. Metropolitan Capital to spółka powiązana z członkiem Rady Nadzorczej Panem Waldemarem Majem.

Nie udzielono tym podmiotom i nie otrzymano od tych podmiotów żadnych gwarancji. Transakcje z tymi podmiotami realizowane są na zasadach rynkowych.

41.2 Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa

Wynagrodzenia członków zarządów i rad nadzorczych jednostki dominującej oraz spółek zależnych w roku obrotowym przedstawiały się następująco:

	31.12.2019	31.12.2018
	TPLN	TPLN
Świadczenie krótkoterminowe	4 157	3 722
	4 157	3 722

Wynagrodzenia członków Zarządu i kadry kierowniczej najwyższego szczebla określa Komitet ds. wynagrodzeń, w zależności od wyników uzyskanych przez poszczególne osoby oraz od trendów rynkowych.

42. Przejęcie jednostek zależnych

W 2019 roku oraz w 2018 roku nie miało miejsca przejęcie jednostek zależnych.

43. Zbycie działalności

W 2019 roku oraz w 2018 roku nie miało miejsca zbycie działalności.

44. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych przedstawia poniższa tabela:

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Zapasy		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	853	- 13 283
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	- 189	613
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	664	- 12 670
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	43 649	1 200
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	- 148	497
- wpływ zastosowania MSSF 9	-	- 313
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	43 501	1 384
Pozostałe aktywa		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	2 624	- 1 786
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	- 6	8
- zapłacone zaliczki na przyszłe inwestycje	-	2 000
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	2 618	222
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	- 8 597	46 591
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	168	- 216
- zmiana stanu zobowiązań z tytułu zakupu środków trwałych	12 223	- 12 945
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	3 794	33 430
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	432	341
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	12	- 34
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	444	307
Przychody przyszłych okresów		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	- 742	- 847
Korekty o:		
- otrzymana / zwrócona dotacja	2	- 142
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	- 740	- 989

45. Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe**45.1 Zobowiązania warunkowe**

	31.12.2019	31.12.2018
Gwarancje bankowe	36	36
Zabezpieczenie faktoringu (weksle in blanco)	33 585	-
Zabezpieczenie wiarytelności handlowych (weksle in blanco)	35	35
	33 656	71

45.2 Aktywa warunkowe (sprawy sądowe)

	31.12.2019	31.12.2018
Sporne skierowane do sądu	515	170
Wyroki sądowe zaopatrzone w klauzulę wykonalności	1 629	1 457
Upadłości zgłoszone do masy upadłości	732	707
Układy sądowe	21	3
	2 897	2 337

Na wszystkie sprawy sądowe Grupa utworzyła odpis aktualizujący wartość należności.

46. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej na dzień 31.12.2019 roku wyniosło 981 osoby w tym 93 osoby poprzez Agencję Pracy Tymczasowej (982 osoby na dzień 31.12.2018, w tym 55 osób poprzez APT).

47. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Grupy oraz jednostki dominującej wypłacone lub należne za rok zakończony 31 grudnia 2019 i 31 grudnia 2018 w podziale na rodzaje usług:

	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018
Obowiązkowe badanie roczne sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego	119	136
Przegląd skróconych sprawozdań finansowych oraz skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	43	68
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi	-	-
Razem	162	204

Wynagrodzenie biegłego rewidenta obejmuje koszty podróży, zakwaterowania i inne koszty ponoszone przez audytora związane z przeglądem i badaniem sprawozdań finansowych.

48. Zdarzenia po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym wystąpiły następujące zdarzenia wymagające ujawnienia w sprawozdaniu finansowym:

W dniu 22.01.2020 Ergis S.A. wraz ze spółkami zależnymi MKF-Ergis Sp. z o.o., Flexergis Sp.z o.o. i Ergis-Recycling Sp. z o.o. podpisała umowy o kredyt w rachunku bieżącym z mBankiem S.A. oraz BNP Paribas S.A. w ramach podpisanej w dniu 01.10.2019 umowy kredytowej konsorcyjnej, podpisanej z tymi bankami. Łączny limit zadłużenia dla wyżej wymienionych spółek wynosi 67,5 mln zł. Umowy zostały podpisane na okres 3 lat. W tym samym dniu Spółki podpisały umowy zastawu na wybranych aktywach spółek, zastawów na rachunkach spółek, wyraziły zgody o wpis hipotek do ksiąg wieczystych wybranych nieruchomości oraz notarialne poddanie się egzekucji a także umowy cesji praw z polis ubezpieczenia.

W dniu 29.01.2020 nastąpiło refinansowanie dotychczasowych kredytów inwestycyjnych oraz dotychczasowych kredytów w rachunku bieżącym spółek Grupy Ergis (Ergis S.A., MKF-Ergis, Flexergis, Ergis-Recycling) a w dniu 16.03.2020 refinansowanie części wydatków inwestycyjnych odtworzeniowych poniesionych przez ww. spółki w 2019 roku, zgodnie z zapisami bankowej umowy konsorcyjnej podpisanej w dniu 01.10.2019 z mBankiem S.A. oraz BNP Paribas S.A.

W dniu 10.03.2020 Rada Nadzorcza Ergis S.A. zatwierdziła plan finansowy Grupy na 2020 rok wraz z planowanymi na ten rok inwestycjami.

W związku z pojawieniem się COVID-19 w marcu 2020 roku, Spółki Grupy przeorganizowały swoją działalność w taki sposób by zminimalizować konsekwencje epidemii a w szczególności zredukować ryzyko zarażenia wirusem dla interesariuszy Grupy. Szczegółowe metody działania zostały wprowadzone do obowiązujących w Grupie procedur.

W dniu 5 maja 2020 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy na którym uchylono niektóre uchwały podjęte na NWZ w dniu 19 listopada 2019 oraz podjęto zastępujące je uchwały. Szczegóły zostały przedstawione w raporcie bieżącym nr 10/2020.

7 maja 2020 roku do Komisji Nadzoru Finansowego został złożony wniosek o umorzenie przez KNF postępowania wszczętego przez Emitenta na podstawie złożonego 23 grudnia 2019 roku wniosku o udzielenie zezwolenia na wycofanie akcji Ergis z obrotu giełdowego, albowiem postępowanie to stało się bezprzedmiotowe wobec braku uchwały, która mogłaby być podstawą do wydania decyzji zezwalającej na wycofanie akcji z obrotu. W tym samym dniu tj. 7 maja 2020 roku do KNF został złożony wniosek o wycofanie akcji Emitenta z obrotu na rynku regulowanym.

Metody działania Grupy i ryzyka szerzej opisano w sprawozdaniu Zarządu z działalności.

49. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 20.05.2020.

Warszawa, 20.05.2020

**Osoba, której powierzono sporządzenie
skonsolidowanego sprawozdania finansowego:**

Mariusz Kruszewski

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Zarząd:

Tadeusz Nowicki

Marek Kapłucha

/31044/